

DOMOLJUB

Glasillo Jugoslovanske Kmetске Zveze

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 15 K na leto. —
Za inozemstvo 25 K.
Posamezne številke se prodajajo po 1 K.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Boj za samoupravo Slovenije.

Načelstvo S. L. S. je v seji dne 9. decembra pod predsedstvom dr. Korošča sklenilo sledečo resolucijo: Načelstvo S. L. S. je vzelo z odobravanjem na znanje, da je dr. Korošec ob posvetovanju ministrskega sveta dosledno vztrajal na strankinem avtonomističnem načrtu. Načelstvo S. L. S. odklanja ustavni načrt ministra dr. Markovića in nalaga svojim poslancem, da vztrajajo, zvesti vsem načelnim točkam volilnega programa S. L. S., v ustavotvorni skupščini brezpogojno na avtonomističnem programu, ki ga je v imenu stranke predložil nje zastopnik v vladi ministrskemu svetu. Klub strankinih poslancev naj ne vstopa v nobeno kombinacijo, ki ne bi zastopala avtonomističnega programa, kakor ga je S. L. S. zamislila.

Odstop dr. Korošča in slovenske dež. vlade.

Dne 11. decembra ob 4. uri popoldne so se sešli poslanci Slovenske in Hrvatske ljudske stranke k seji. Za predsednika je bil soglasno izvoljen dr. Anton Korošec, za podpredsednika Stjepan Barić in dr. Nikola Mandić, za tajnika dr. Marko Rebac in dr. Andrej Gosar. V klub so vstopili poleg vseh poslancev Slovenske ljudske stranke tudi poslanci Hrvatske pučke stranke dr. Dulibić, Milanović, dr. Mazzi, dr. Rebac, dr. Nikola Mandić, Barić, dr. Deželić in dr. Šimrak.

Pri seji poslancev Slovenske in Hrvatske ljudske stranke se je sklenilo da železniški minister dr. Korošec poda svoj odstop. Radi tega je dr. Korošec že isti dan zvečer podal ministrskemu predsedniku dr. Vesniću naslednje pismo: »Parlamentarni klub, sestavljen iz poslancev Slovenske in Hrvatske ljudske stranke, ne priznava zakonite veljavnosti začasnega poslovnika za ustavotvorno skupščino, katerega je vlada objavila v »Službenih Novinah« št. 275, od 10. decembra 1920, ker ni bil preložen v smislu člena 121 volilnega zakona za ustavotvorno skupščino, ki predpisuje, da se mora poslovnik preložiti sporazumno s parlamentarnim odbo-

rom za volivni zakon. Ker omenjeni parlamentarni klub v obče ne more odobriti predpisov zadevnega poslovnika in ker misli, da je potreben odstop celokupne vlade, da se razjasni sedanji položaj, Vas prosim, gosp. predsednik, da sprejmete moj odstop kot minister saobračaja. — Dr. Korošec.«

Odstop dr. Korošča je vzbudil v Belgradu v političnih krogih velik vtis. Odstop znači, da se je Hrvatska in Slovenska ljudska stranka odločila z borbo proti centralistični politiki z vsemi razpoložljivimi sredstvi.

Ljubljana, 13. decembra. Z ozirom na demisijo ministra za promet dr. Korošča je javil predsednik deželne vlade dr. Brejč ministrskemu predsedniku, da daje kot predsednik deželne vlade za Slovenijo svoj mandat na razpolago. Ravno tako so dali na razpolago svoje mandate tudi poverjenik za uk in bogočastje dr. Karol Verstovšek, poverjenik za javna dela inž. Dušan Sernec in poverjenik za kmetijstvo Jakob Jan. Do daljne odredbe od strani centralne vlade bodo imenovani še nadalje vodili posle.

Poslovnik.

Belgrajska vlada je izdelala poslovnik za ustavotvorno skupščino, to se pravi, nekakšen hišni red, ki se ga morajo poslanci držati, če se hočejo udeleževati kot poslanci dela v skupščini.

Veliko razburjenje v tem poslovniku je povzročila zahteva, da morajo poslanci, če hočejo sploh ostati poslanci, najprvo priseči in sicer kralju, narodu in edinstvu države.

Kaj je nameravala vlada s to določbo? Zdi se, da je hotela s tem vreči iz zbornice neljube ji poslance — zlasti one republikanskega mišljenja, češ ker ne bodo prisegli, bodo s tem izgubili svoje mandate. Ta lim pa seveda ne drži. Zakaj prisega kralju ne pomenja nič drugega, kakor postavno pokorščino in zvestobo sedanji oblasti — kar se pri vsakem pošteno mislečem državljanu samoobsebi razume, toda pri vsem tem se pa recimo republikanec ne odreče svojemu prepričanju, da se mu zdi republikanska državna oblika boljša in primernejša in se ne odreče volji, da bo z vsemi postavnimi sredstvi deloval za to, da se postavnim potom uvede republika.

Toda kar je razburljivo pri tem poslovniku, je to, da je vlada s tem hotela poslancem izreči že vnaprej neko nezaupnico in da zahteva prisego, kakor ni nikjer drugod po svetu uvedena.

Drugo pa je, da je vlada ta poslovnik čisto nepravilno usilila poslancem. Poslanci so izvoljeni od ljudstva in edino le-ti imajo pravico določiti ustavo in s tem tudi določiti red — poslovnik, katerega se bodo pri tem držali.

Vlada hoče s tem poslovnikom že vnaprej zamašiti usta ljudskim poslancem, da ne bi smeli govoriti tega, kar ljudstvo od njih pričakuje in zahteva. In kje naj ljudstvo izrazi vse svoje želje, če ne v ustavotvorni skupščini, ki je ravno zato sklicana? Zato je samoobsebi umevno, da Ljudska stranka ne more pritrđiti takemu poslovniku in se mu ukloni le, če bo v to naravnost prisiljena.

Vsaka hiša naj naroči „Domoljuba“!

Dvoboj.

Znano je, da se je ministrski svet posvetoval o ustavnem načrtu, ki naj se predloži ustavotvorni zbornici v razpravo. Vsek minister je povedal svoje mnenje. Pri tem je prišlo posebno do ostrih naprotstev med dr. Korošcem in dr. Kukovcem, ki je zagovarjal skrajno centralistični načrt, medtem ko je dr. Korošec k posameznim točkam vladnega ustavnega načrta vedno zahteval, da se spremene v smislu programa Slovenske ljudske stranke in v kolikor tega ni dosegel, da se njegove zahteve stavijo na zapisnik in predložijo ustavotvorni skupščini.

Zanimivo je, kakšne predpotopne go-rostasnosti je zahteval dr. Kukovec. Ko se je govorilo o volitvah v pokrajinske zборе, tedaj je predlagal napredni dr. Kukovec volitve po — volivnih možeh, kot so bile nekdanj, ko so prišli v zbornico sami liberalni uradniki, advokati in kapitalisti.

Hud dvoboj med dr. Kukovcem in dr. Korošcem se je vnel radi ljudskega šolstva. Centralistični ustavni načrt predlaga, da prevzame ljudsko šolo edinole država v svoje roke. Zlasti pri nastavljanju učiteljev ne bi imeli stariši nobene besede. Ko je dr. Korošec odločno ugovarjal proti temu, je bil dr. Kukovec mnenja, da v tem ni mogoče nič popustiti, kvečjem toliko, da država prepusti občinam stroške za šolska poslopja — za zidavo in vzdrževanje.

To so ljudski zastopniki. In ta dr. Kukovec na vse strani oznanja, da med programom liberalne in samostojne kmetijske stranke ni bistvenih razlik.

Zanimivo je tudi, da Kmetijski list ne najde nobene besedice obsodbe za ustavni načrt, kakor ga predlagajo liberalci v Belgradu.

Nasprotno se zdi, da bodo samostojnezi podpirali centralistični načrt liberalne stranke, ker so vstopili v klub zemljeradnikov. Leteri so se izjavili, da bodo vladno podpirali.

Radić.

V Belgradu so v vladnih krogih globoko potrti. Tako lep načrt so že imeli, kako bo celo Jugoslavijo vladala izvestna belgrajska gospoda, kako bo pokrajine tostran Save izžemala po dosedanem načinu. Zakaj iz proračuna je znano, da izkazujejo pokrajine tostran Save dve milijardi prebitka, pokrajina onkraj Save pa eno milijardo primanjkljaja. To se pravi z drugimi besedami: Država plačuje svoje vojne dolgove samo s slovenskim in hrvaškim denarjem. In sedaj so v ministrskem svetu že sklenili novo ustavo — najbolj sta bila navdušena zanj Pribičević in slovenski liberalci dr. Kukovec — s katero bi Hrvatsko in Slovenijo do nagega zlekli in jo vrgli pod kap, kjer naj pogineta, zakaj v Ameriko izseljevati se je sedaj tudi zabranjeno ali vsaj silno otežkočeno. Pred volitvami so se bali zlasti Slovenije, če bi ta po večini izvolila poslance Ljudske stranke, ki so neizprosni sovražniki centralizma, toda liberalcem se je po-

srečilo za enkrat s pomočjo liberalne kmetijske stranke Ljudski stranki v Sloveniji vzeti večino in že je bilo veselje liberalnih ministrov in izkoriščevalcev na višku, ko se pojavil — Radić, voditelj Hrvatske seljačke stranke.

Prav do zadnjega časa je bil zaprt, ker so rekli, da je veleizdajalec — zakaj pri liberalcih je veleizdajalec vsakdo, ki ne trobi v Pribičevićevo centralistično trobento — toda tik pred volitvami so ga izpustili, ker so vedeli, da ima veliko Hrvatov za sabo. In res, pri volitvah je dobila njegova stranka 100.000 glasov več kot vse druge stranke.

Belgrajske centraliste je obšel strah. Zakaj Radić zahteva mnogo; zahteva hrvaško republiko, zahteva združitev z Bolgarijo, zahteva, naj bo Jugoslavija zvezna država, to se pravi: vsak narod naj tvori zase svojo državo: Slovenci, Hrvati, Srbi in Bolgari — vsi skupaj pa naj bodo samo na zunaj zvezani v enoto.

Kakor vidimo, je ta načrt zelo dalekosežen in je v marsičem podoben programu Slovenske Ljudske Stranke. Le da hočemo mi namesto zveznih držav čim širšo samoupravo posameznih pokrajin s skupnim parlamentom v Belgradu, ker bi se na ta način še mlada in neustaljena država bolj utrdila, nasprotno pa bi zvezni značaj naše države Jugoslavije zelo razrahljal in bi Slovenci — ker smo tako majhni — za dolgo časa finančno ne prenesli te državne oblike.

Demokrati (liberalci) so že računali kako bodo ukani slovensko in hrvaško ljudstvo njenih pravic. Takole so računali: Da se sprejme centralistična ustava (kar pomenja smrt Slovencev in Hrvatov), je treba v ustavotvorni zbornici večina. In ta bi se sestavila takole: Demokrati 95, radikali tudi krog 95, zemljeradniki (liberalne kmetijske stranke) kakšnih 40, skupaj 230. Ker je vseh poslancev blizu 420, je torej večina zagotovljena, ustava bo sprejeta.

Da, če bi se smelo računati samo s številkami. Toda sedaj so taki časi, da večje številke še ne pomenijo pravice. Večina je res tu, toda s to večino znajo celo državo razbiti. V Sloveniji najmočnejša stranka, to je naša, je odločno proti centralizmu, Hrvatska cela neče nič vedeti o Belgradu, Macedonija je cela volila komuniste — in veste zakaj? Zato, ker so dobili Macedonci tak ukaz iz Bulgarije, kar se zdi, da znači toliko, da Macedonci o belgrajski centralistični komandi nečejo nič vedeti, v Črni gori so izvoljeni sami komunisti. Ali veste, zakaj? Kaj Črnogorec ve o komunizmu, toda volil ga je, ker so komunisti sami pristaši — bivšega kralja Nikolaja, vsaj s tem so agitirali.

Tako stoji stvar! Sedaj liberalci vedo, kam so pripeljali državo s svojim nasiljem, z militarizmom, davčnimi in carinskimi oderuštvi, s svojimi batinami, ki so jih pridno delili, kdor ni bil priden tako kot je hotel g. Pribičević.

Kaj pomenja številkarska večina v takem položaju, vsak ve, tudi gospodje v Belgradu in zato jih skrbi, močno skrbi, kljub večini.

Naša stranka se je dovolj žrtvovala za državo, dolgo časa je iz ljubezni do držav-

nega obstoja nosila soodgovornost za velikanke grehe, ki so jih delali Pribičević nad državo, čeprav je skušala po svojem zastopniku v ministrskem svetu zavirati in res marsikaj slabega preprečila, sedaj pa je prišel trenotek, ki odločno pokaže svojo voljo, da je treba narediti enkrat konec tem liberalnim poizkusom, ki bodo našo državo razrušili, če jih ne bo kmalu konec. Zato se je začela sedaj odločna borba za pravice narodov v državi. V tem boju nam bo tudi Radić, v kolikor ima dobroga na sebi, dobrodošel.

Vprašanje je le, če bo Radić znal ugodno priliko izrabiti. Če ostane s svojimi poslanci doma in ne gre v Belgrad, da bi se udeleževal razprave o ustavi, potem se zdi, da ne bo dosegel nič. Pač pa zna vladna večina v svoji slepoti to izrabiti, da uveljavi centralistično ustavo in tem položju pod državo dinamit, ki bo ob svojem času eksplodiral.

Radić ima usodo države v svojih rokah. Če se prav obrne, lahko reši državo, če pa jo zavije na opolzko pot, zna pasti on in država.

Prvi dnevi ustavotvorne skupščine.

V nedeljo, dne 12. decembra so se esli poslanci ustavotvorne skupščine k prvi seji. Radićevcev ni bilo v Belgrad ter izjavljajo, da toliko časa ne pridejo, dokler ne bo zagotovljena popolna svoboda ustavotvorne skupščine, pri čemer mislijo na prisego, katero morajo položiti poslanci in katera naj se odpravi.

Za začasnega predsednika je bil izvoljen Nikola Pasić, ki je imel kratek nagovor, imenoval štiri tajnike, med temi tudi Vladimirja Pušenjaka, poslanca SLS. Nato je bila seja zaključena.

Sedaj se mora izvoliti verifikacijski odbor, ki ima nalogo, poslance potrditi. Prisegali poslanci še niso.

Jugoslovanski klub šteje 28 poslancev in mu predseduje dr. Korošec, Barić in dr. Mandić. Jugoslovanski klub smatra za svojo nalogo, da ustvari veliko proticentralistično strujo, ki se bo z vsemi močmi borila proti centralizmu, kakor ga hočejo uvesti liberalci. V tem oziru so pripravljene sodelovati Hrvatski narodni klub, hrvaška težačka stranka in muslimanska organizacija. Kadar pride Radić v Belgrad, se bo treba tudi nanj ozirati.

Boj prot liberalnemu nasilju se je takoj začel. Poslanec Ljudske stranke dr. Mandić je v drugi seji — v ponedeljek — podal izjavo proti nasilnemu načinu, s katerim se boče uveljaviti poslovnik. Zahteva, da se postopa po zakonu in si poslanci sami določijo poslovnik.

Nato se je vrnilo glasovanje. Na eni strani so skupno glasovali liberalci, samostojnezi in socialisti, na drugi strani radikali, muslimani, Ljudska stranka in Narodni klub. Zadnji so zmagali z 20 glasov večine. Prvi pot so samostojnezi odkrito pot šli z liberalci ter s tem javno nastopili protiljudsko pot.

Papežev dar otročičem.

Od daru sv. Očeta Benedikta XV. otročičem (bambini) kraljestva SHS, je apostolska nunciatura v Belgradu odločila in poslala za ljubljansko škofijo škofijskemu ordinariatu znesek 30.000 dinarjev (120.000 K), da se ta vsota razdeli po namenu svetega očeta.

Radi tega se razpisuje s tem za revne otročiče v starosti do osem let 1500 darov po 400 K in 3000 darov po 200 K.

Pri razdelitvi bo merodajen sledeči red:

1. popolne sirote, ki se oskrbujejo od dobrih ljudi ali v sirotišnicah in zavetiščih.
2. na pol sirote;
3. otročiči revnih krščanskih starišev;
4. nezakonski otroci, ako so matere revne in nadalje nesvarjenega življenja.

Prošnje za te podatke naj obsegajo sledeče podatke:

- a) rojstne podatke otrok, b) podatke o starših, ter, ako še žive, o njih zaslužku, c) število nepreskrbljenih otrok v rodbini in njih starost; d) bivališče (stanovanje) rodbine.

Resničnost podatkov v prošnji kakor tudi potrebnost in vrednost podpore naj potrdijo župni uradi. Za Ljubljano je dodati prošnji tudi potrdilo zglasovalnega urada pri policijskem ravnateljstvu glede stanovanja.

O otrocih, ki se oskrbujejo v zavodih, naj pošlje potrebne podatke vodstvo dotičnega zavoda ter naj hkrati tudi navede, katere prejemke zavod že dobiva za dotične otročiče.

Prošnje je vložiti pri ordinariatu do 31. decembra 1920. Prošnje z dežele naj se pošljejo škofijskemu potom župnih uradov.

Škofijski ordinariat v Ljubljani, dne 5. decembra 1920.

Anton Bonaventura,
škof.

VSAK ČLAN KMETSKE ZVEZE NAJ IMA KMETSKI ŽEPNI KOLEDARČEK, KI GA JE IZDALA JUGOSLOVANSKA KMETSKA ZVEZA. NAROČA SE PRI TAJNIŠTVU JUGOSLOVANSKE KMETSKE ZVEZE, JUGOSLOVANSKA TISKARNA, LJUBLJANA. STANE 10 K.

Orlom in mladenkam! Vsem katoliškim bojevnikom!

Ti članki so namenjeni predvsem kot tvarina za fantovske večere in dekliške sestanke.

I. ZNAMENJE ČASA.

Zdaj se mi, kakor bi vse ure klicale in vse budilke ropotale. Pogledamo na kazalce. Danes hočemo vendar vedeti, koliko je ura. Čas je, da vstanemo. Ni mogoče več spati. Svobodomiselnih svetovni nazor je s svojim naukom o svobodi mišljenja vsakega plitveža postavil za lastnega nezmožljivega postavodajalca in sodnika in s tem v najglobljih temeljih omajal slehrno avtoriteto (oblast).

Gotovo časopisje je na najboljšem potu, da se izpremeni v veleobrat literarne (stovstvene) svinjereje. Sovraštvo do vere je v znamenju vere razlilo svoje petrolejske posode čez naše syetinje. S svojim

protiklerikalnim hujskanjem pa je priložilo vžigalno vrstico z natančnim navodilom.

Sedaj pride anarhizem: vžigalna vrstica gori — danes ob tovarniških vratih, jutri ob cerkvenem portalu. Dovolj dolgo so nas učili, da je človek samo izobrazena in frizirana beštija. Slišimo jo, kako rjove za železnim omrežjem naših policijskih in militarističnih držav, ta beštija-človek. Zapahi se odpahnejo. In mi bomo stopili v areno (prostor, kjer so se v rimskih časih bili rokoborci) kakor prvi kristjani v silen odločilni boj — ali kot žrtve ali kot zmagovalci. Moderni biti se pravi vedeti, koliko je ura v svetovni zgodovini.

Naj se poživi katoliško delo. Moderni človek je delal. Naj bo vrsta njegovih grehov še tako dolga, toda bil je podjeten in delaven. Tu se lahko učimo. Svet namreč potrebuje stvari, ki so tisočkrat bolj potrebne kot ure, stroji, para in elektrika. In to je vera v pravičnost, ljubezen, pravost — temelji vsakega ljudskega blagra. Tudi tu naj veljajo besede: moderni človek dela. Katoliška agitacija naj stoji na višku tako v svoji življenjski zmožnosti kakor tudi svoji obširnosti.

Tu mislim predvsem na društva in časopisje, na priložnostno propagando v krogu znancev — tudi neka vrsta domačega dela — in na postavodajalno iznajdljivost in delavnost. Sedaj je pač doba velikega obratovanja tudi na duševnem polju. Pravilica iz devete dežele o pečenih golobih, ki gratis in franko letijo človeku v kljun, mora iz javnega življenja izginiti. Tudi katoliška Cerkev v tej ali oni deželi ne more živeti samo iz obresti, mislim iz dediščine slavne preteklosti. Če ne dela sedanjemu času primerno, podleže.

Če govorimo o delu, še vedno najdemo katoličane, ki spravljajo na dan vprašanje oportuniteti (obzirnost na vse strani). Kakor pravijo, so načelno istih misli kot mi, toda le ne prenašlo! Ti dobri ljudje imajo v svojem grbu zapisane besede nekega starega cesarja: Nondum: še ne! Menijo, da ura mladine močno prehitveva in da se sme zavoljo tega še kakšne pol ure spati. Dolgo vrsto let že neprestano, brez vsake pavze stojimo na fronti modernega duševnega boja. Vzeli so nam že neštivilno postojank, tisoči naših somišljenikov so izgubljeni.

In še imajo nekateri srčnost, da se prerekajo, kdaj naj vstopimo v boj. Predlagajo, naj se to še odloži v korist katoliški stvari. Hočejo nas zadržati z geslom oportuniteti: Nondum! Še ne! Še ne! Ne, ne, gospoda moja! S tem uspavalnim praškom nas ne bodete več omamili. Budilke ropotajo! Edino oportuno je sedaj vstati in iti na delo. Requiescat in pace velja šele na pokopališču. Ni pa to geslo katoličanov dela.

Nemški mislec Sebastian Brunner je l. 1851. napisal besede: Cerkev je na potu velikega preporeda, zmagoslavnega povišanja; toda pot je strma in težavna in tudi ne vemo, kako daleč je in če se ne bodo na tem potu egiptovski lonci mesa vsi do zadnjega razbili. Ozir na to že itak precej preluknjane lonce je v naših krogih še vedno mnogo prevelik. Večkrat smo mnenja, da bi izrecno katoliško gibanje moglo

škodovati našim privatnim interesom in zlasti materielnim interesom katoliške Cerkve. Nato odgovarjamo sledeče:

Prvič: V javnem življenju se ne smemo nikdar in v nobenih okoliščinah zanašati na dobrodelnost in dobrosrčnost drugih, temveč samo na svojo lastno moč. Kdor ima moč, ga vedno spoštujejo in vpludno z njim ravnaajo. Gorje pa slabotnemu, ki mora najponižneje prositi, da se upoštevajo njegove pravične želje. Mi bomo tudi napram svojemu nasprotniku pravični. Nikdar pa ne bomo v upanju na kakšno miloščino katerekoli vrste položili pred njegove noge svojih načel. Nočemo miloščine, hočemo pravico, človeških, slovenskih, krščanskih.

Drugič: Če tudi še to malo, kar imamo, izgubimo, Cerkev postane svobodna in močna. Ljubše so mi siromakove pesmi o svobodi, kot pa srebrne verige ujetničkove.

Novi časi! Novi časi se ne ustalé nikdar brez krvi in žrtev. Razloček obstaja samo v tem, da nekateri, komunisti in absolutisti, prelivajo kri drugih, povzročitelji duševnih revolucij pa s Kristusom na čelu svojo lastno. Prvo kri preliva sovraštvo, drugo ljubezen. Tega zakona svetovne zgodovine tudi v današnjem času ne smemo pozabiti.

Naš uspeh je bistveno odvisen od dejstva, če bomo imeli požrtvovalnih mož. Krščanska požrtvovalnost je mnogokrat razveseljiva. Toda biti mora še veliko silnejša. Postati mora v resnici moderna — skoro bi rekel, vzeti mora nase obliko velikih obratov; postati mora nekakšna strast, kakor v prvih krščanskih stoletjih. Postali smo kristjani zato, da vlada Kristus. Denar mora stopiti s prestola in se zopet navaditi svoje služabniške vloge — služabnik resnice, pravičnosti in krščanske ljubezni.

Časi so resni. Barometer kaže vihar, bliska se. Velik strah je vstal med ljudstvi radi nenavadnega šumenja morja. Versko politična vremenska poročila naznanjajo vesoljni potop. Pojdemo v barko! Katoliška mladina, barka je naša sv. Cerkev.

In potem zaupanje na Boga! Naj tulijo viharji preganjanja, naj se lomijo jezovi, naj nastopajo vode! Z valovi se dviga tudi barka, Cerkev. Bogu hvala! Zmagali bomo! Znanj pa na vodeni puščavi plavajo prazni knežji prestoli, vladni stolci, profesorski klobuki, delniške akcije in še mnogo drugega.

Razgled po svetu.

KATOLISKI SVET.

Papež Benedikt XV. je tisti, ki je od vsega začetka najuspešneje lečil rane, ki jih je zadala vojska narodom in družinam. Med vojsko je s svojo besedo dosegel oprostitev tisočim in tisočim bolnih vojni ujetnikov, zdaj po vojski se trudi, da lajša pomanjkanje in bedo v družinah, tako da moramo reči, da je največji in resnični dobrotnik človeštva sv. Oče medtem ko svobodomiselnici in komunisti samo vpijejo o bedi, a store ničesar. Sv. Oče je izdal sedaj okrožnico, v kateri izraža svoje veselje, da je po njegovem naročilu Evropa toliko nabrala za stradajoče otroke, dasi dosedaj zbrani zneski ne zadostujejo. Zato do-

loča praznik nedolžnih otročičev kot dan nove zbirke, ko naj premožnejši starši kaj darujejo za revne evropske otroke. Otrokom ljubljanske škofije je daroval sv. Oče 120.000 kron. — Pri nas smo še vedno toliko nazadnjaški, da se svobodmislci navdušujejo za brezversko šolo. Na Francoskem so je že do grla siti radi njenih skrajno slabih vzgojnih uspehov. V okraju Loar je sedaj 782 državnih brezverskih šol in 508 privatnih katoliških. Dasi je katoliških znatno manj, imajo do 5000 učencev več kot brezverske. Nekateri brezverske sploh nimajo učencev, temveč samo učitelje, katere pa država kljub njihovem neprosto-voljnemu dopustu dobro plačuje, medtem ko za katoliške ne daje niti solida. — Katoliška svetovna zveza se bo v kratkem ustanovila. Prvo posvetovanje bo 2. februarja v Parizu. Povabljeni bodo vsi narodi.

ZVEZA NARODOV.

Veliko upanje smo nekoč stavili v zvezo narodov. Wilson sam je hotel, naj bi ta zveza preprečila vsako nadaljnjo vojno in pazila na mir med narodi. Mislili smo, da bo ščitila šibke pred nasiljem močnih, pa smo se varali. Upali smo, da bo preprečila nadaljnje oboroževanje držav in s tem zmanjšala nepotrebne stroške a godi se ravno nasprotno. Prav te dni je izjavila Japonska, da se mora le še naprej oboroževati. Zahtev manjših in šibkejših držav zveza sploh ne upošteva. Radi tega je še ena država, namreč Argentinja izstopila iz zveze. Amerika sploh neče pristopiti. V zvezi je dosedaj nekaj nad 40 držav, ki svojevoljno določajo, kdo bo še vsprejel in kdo ne. Ljenu je imenoval to zvezo skrpučalo in če še nikdar ni prave pogodil, jo je topot.

ITALIJA.

Po podpisu rapalske pogodbe dela Italiji velike preglavice naduti D'Annunzio. Neče se umakniti z Reke, pa se neče, najsi ga Italija še tako sili. Ustanovil je tak-zvano kvarnersko vlado, ki si poleg nad Reko lasti oblast še nad nekaterimi otoki v jadranskem morju. Italija pa kaže trdno voljo, da pogodbo izpolni in hoče, da mora biti Reka samostojna, dočim D'Annunzio zahteva, da se cela Kvarnerska državnica priklipi Italiji. Izid bo najbrže tak, da bo D'Annunzijska država ostala samostojna in da bo prvi njen predsednik D'Annunzio. S tem bosta lahko zadovoljna mati Italija in pa sin D'Annunzio, ki je tako nemurno dospel tako visoko. V ostalem Italijani še zapusčajo ozemlje, ki po pogodbi pripade Jugoslaviji.

AVSTRIJA.

V Avstriji so dobili novega predsednika dr. Hainisch, ki ne pripada nobeni stranki. Hainisch je veleposelnik in njegova žena prava kapitalistinja, udeležena pri večjih tovarniških podjetjih. — Glatni položaj države se ni nič izboljšal. Da je ne bi podpirale druge države, ki se boje, da bi se ne združila z Nemčijo, bi že davno prišla na boben. To se dobro vidi zlasti na Koroškem, kjer v avstrijski denar Slovenci tako malo zaupajo, da skoro nečejo zanj prodajati, ampak zahtevajo jugoslovanskega in za eno naso krono zahtevajo 3 do 4 avstrijske. Slovenci, ki imajo kaj jugoslovanskih kron, so v tem oziru pač srečni, a drugače se jim godi slabo, ker jih Nemci še vedno preganjajo, zlasti, ker Jugoslavija ne stori nobenega koraka sanje.

GRČIJA.

Grški narod je pokazal, da drugače pojmuje svobodo narodov, kot pa jo pojmujejo veselice. Ni se zmenil za njihove groznje ter je v ljudskem glasovanju izvolil ropet Konstantina za kralja. Konstantinu so izvolitev hrvojeno naznanili in ga ta teden pričakujejo v Atenah. Veselice slasti svobodoljubna Anglija je zato Grški naznanila, da ji odpoveduje vsako denarno pomoč. Francoski ministriški predsednik pravi, da bo ta korak Grčijo prestrašil, da se bo premislila. Ne kaže preveč, da bi se njegove »pobožne« želje izpolnile.

ČESKOSLOVASKA.

Ob razmerah, ki vladajo na Češkem, bi Slovci skoro misli, da ta država ni sposobna za življenje. Večni nemiri, vedno demonstracije, nemška in madžarska iredenta, nemiri in pretepi v zbornici, zatiranje katoliških Slovakov, kulturni boj proti katoliški cerkvi v Češki sami, vse to priča, da država nima preveč trdnih temeljev, ker je zgrajena na moči sile in ne pravice. — Zadnje dni

so pričeli stavkati komunisti, ker jim je vlada vrela nekatera postopja, ki so jih po krivici vzeli socialistom in jih je le tem vrnila. Stavka se hitro širi in zato dela zastajajo.

POLJSKA.

Poljska je valed vojne izmučena. Zato si resno želi miru. Pogajanja z Rusi hitro napredujejo. Kmalu menda obe državi skleneva končni mir in pričeta tudi a medsebojno trgovino. Poljski se mudi tudi radi tega, ker ji manjka denarja, za vojsko, ko je itak bližnji plebsit v Gornji Sleziји in v okraju Wilno mnogo stane. Tudi se širijo v deželi razne bolezni. Zlasti tifus močno razsaja.

RUSIJA.

Boljševiki so pe radnjih zmagan kakor oživljeni. Zdi se, kakoi da so pričeli resno delati. Na Krimu, kjer so pregnali generala Wtanpla. se so pričeli utrjevati, da se pripravijo na bodočo vojno. Začeli so graditi večje število zrakovplovov. Naročili so jih tudi na Nemškem. Z raznimi državami so stopili v trgovske zveze. S Finlandijo so sklenili mir. Decembra se snidejo zastopniki vseh 15 boljševiških zveznih držav ruskih, da se pomenijo radi skupnega nastopa v politiki. — Cerkev in vero sedaj boljševiki pri miru pustje, ker vidijo, da nasproti njej ne opravijo nič.

AMERIKA, ANGLIJA, FRANCIJA.

Zivljenje teh treh mogočnih držav se zrcali predvsem iz njihovega razmerja do drugih manjših, ker povsed vlikajo vmes svoje roke. V ostalem Amerika hiti z gradnjo mornarice, ker se boji, da bi jo kdaj ne premagala zvitja Japonska ali močna Anglija. Anglija pa se peča s tem, kako bi pomirila irsko revolucionarno stranko sinfajmovcev. Zdi se, da se ji bo posrečilo, ker se je že tudi irski narod navlečal večnih nemirov, grozodejstev, umorov in pobejst.

Po naši domovini.

IZ TRŽISCA NA DOLENSKEM.

Volitve v konstituante so za nami. SLS je ostala v naši občini za samostojnimi birtji za 12 glasov v manjšini (SLS 39, SKS 71), za komunisti pa za 13 glasov (KS 72) torej so pri nas komunisti najmočnejši za enkrat. Da Flajsova klika z vso fanatično agitacijo ni priborila večine, je dokaz, da imamo še mož, ki samostojno mislijo, pa niso »samostojne«. Kako bo gosp. Majcen v Belgradu zastopal kmete, da ne bo zamere pri »nobel kmetih, ne vemo; najbrže tako, da bo za »nobel kmetov prav, pravim kmetom se bo pa iz Belgrada smejal. Komunist Repevž, vulgo Vrbank pa naj si zapomni, da so bile komunistične češnje pri nas samo enkrat zrele; ko bodo kmetje in delavci spoznali, kdo da so komunisti, vam bodo obrnili hrbet. Može katoliškega prepričanja, sedaj vemo, koliko nas je v naši občini; — krepko na delo za naša neminljiva katoliška načela ter za prospeh našega zatiranega kmetškega stauu. Več življenja v našo kmetško zvezo; vsi v naše kmetijsko društvo, ki je nekaterim trn v peti, ker skrbi, da kmet ceneje pride do tega, kar potrebuje. Vsi na delo, in čezdalje več nas bo, ker — tudi slepci bodo spregledali. — »Zamudanc«.

IZ KAMNIŠKE OKOLICE.

Po hudi volivni borbi nastopil je ropet začilen mir. SLS je v Kamniku in v Kamniški okolici v kljub silni agitaciji vseh nasprotnih strank proti SLS dobila častno število glasov. Da je pa SLS nekoliko nazadovala, temu je največ kriva nezadovoljnost in razburjenje, ki vlada med ljudstvom vsled neurejenih razmer in silne draginje. Nič čudnega ni, če se je komunizem tako razpasel tudi v Kamniku in okolici, in da je zlasti delavstvo v tolikem številu oddalo svoje glave za kandidatno listino komunistov. Vidi se, da delavstvo ne pozna programa, ki ga ima komunizem. Ker so komunistični voditelji po svojem glasilu »Rdeči prapor« in na komunističnih shodih delali obljube, kako se bo takoj vse izboljšalo, če bodo izvoljeni komunistični kandidati, je lahkoverno delavstvo nasledlo na ta lim in oddalo glasove za komuniste. Pa delavstvo bo kmalu spoznalo, da tudi komunizem ne more in ne zna čudžev delati, in da so komunistična nebesa še zelo daleč. — Glavni sedež komunizma tu v Kamniški okolici je v čilozni tovarni na Perovem pri Kamniku. Za-

nimivo je, kako se delavstvo te tovarne pridobiva za komunizem. Vrši se za delavstvo shod za sbo-dom, da so mnogi delavci že do grla siti teh skamedij. Marsikateri delavec bi po končanem delu rad takoj šel domov, ker ima še doma dela. Tola glejspaka! Vsi izhodi so zastranjeni od zato postavljenih edlaveev, da bi ja nihče ne ušel. Prostost in svoboda prepričanja, kje si? Delavci, saj vendar niste brezumna živina, da bi se vam uralo graditi! Ali ni sramotno za nas, da se pustite tako terorizirati! Da je komunizem veri sovrašen, tega komunistični delavski voditelji delavcem ne povedo, ker je delavstvo po veliki večini še verno. Ko bi delavci vedeli to, gotovo bi se ne dali njevi v komunistične mreže. Vendar pa komunizem v tej tovarni še tudi kaže svoje protiverske roziške. Če komunistični voditelji svedo za kakega fanta ili za kako dekle, ki dela v tovarni, da je član Marijine družbe, mu ne daje več miru. Odtučno zabievajo od njega, da mora izstopiti iz Marijine družbe. Kako lepo se ravnaajo komunisti po gestu: »Vera je privatna stvar!« Vidi se, da je to le sieplo za delavstvo, da bi ga lažje pridobili za komunizem. — Delavci, vi slišite, kako komunistični voditelji v svojih govorih na shodih sekajo čez kapitalizem, ne veste pa, da oni sami napeljujejo vodo na njih židovskega kapitalizma (saj so zato plačani), vi jim pa pomagate, ker ste organizirani v komunistični organizaciji. Saj menda veste, da so ravno židovski kapitalisti voditelji komunistov! Tudi več ali manj veste, kam protiverski komunizem pripelje. Ta pričajo žalostno razmere v nesrečni Rusiji, kjer imajo komunisti (boljševiki) v rokah vlado. Saj slišite od ujetnikov, ki se vračajo iz Rusije, kakšna znebesac so tam Nered, silno pomanjkanje, lakota in smrt, to so dobrote komunističnih nebež na Ruskem. Židovski kapitalisti pa pohitijo svoje zepa na račun ubogega ljudstva, zlasti delavstva. Delavci, če vam vse to ne odpre oči, potem vam pač ni pomagati. Organizirajte se raje v Jugoslovanski širokovni zvezi, ki je za vas krščanske delavce bolj primeruna. Jugoslovanska širokovna zveza ima svoje zastopstvo v Kamniku, kar vam bo gotovo znano.

IZ TURINJSKE DOLINE.

Kakor dragod, tako je tudi v Turinjski dolini zavladal mir po volitvah, katerega je pred volitvami najbolj kalila vsiljiva, naravnost padična agitacija samostojnežev. Čeprav se »Kamniški list« hvali, kako doctojno je SKS vodila volivni boj, je pa nasprotno res. Žuljavi kmet Engelman iz Šmartna si je vzel to pot za vsiljevanje svojega prepričanja na muho bolj oddaljene župnije, kakor Zlato-polje, Vranjopeč in Gozd. To pa zato, ker ga v njegovi okolici vsak predobro pozna in se ga držijo za suknjo samo tisti še, katere veže »puč« na nega. Za raznašalca liberalnih brošur in letakov se je vdinjal pri njem njegov Hribar. Ta mož zasluži, da ga SKS pri prihodnjih volitvah, če bo še obstojala, napiše na kandidatno listo, čeprav na zadnje mesto, da mu s tem poplača vsaj nekoliko brezuspešen trud. Pomislite, koliko pikrih besed in psokv je bilo treba požrti pri razprodajanju brošur po hišah. Da, če pri marsikateri hiši so bili tako neuljudni, da so mu pokazali vrata, akoravno je sam dobro vedel zanje.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obrestuje po 3% brez kakega odbitka.

Trudne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Tedenske novice.

Domače novice.

d **Pokurite se s plačovanjem naročnine**, da bo ob nastopu novega leta mogoče določiti, koliko tisoč izvodov »Domoljuba« naj za prihodnje leto naročimo v naši tiskarni. Zaradi velike druginje papirja bomo namreč takoj v prvih tednih prihodnjega meseca ustalili »Domoljuba« vsem onim dosedanjim naročnikom, ki bi pravočasno ne obnovili naročnine. Vsak naj torej nemudoma stori svojo dolžnost.

d **Cene časopisov so se dvignile.** »Domoljub« je dvignil naročnino na 30 K. S tem seveda ne bodo pokriti vsi stroški. Dokaz je že to, da bo n. pr. liberalna »Dmovina«, ki je še enkrat manjša kot »Domoljub« in bo izhajala tudi enkrat na teden, stala 36 K. Vsi na delo za »Domoljuba«. Delo za krščansko časopisje je pravo apostolsko delo.

d **Škof Mahnič umrl.** Ravnokar se nam poroča, da je dne 14. t. m. umrl v Zagrebu škof Mahnič, prvi veliki voditelj katoliškega pokreta v Sloveniji. O njem hočemo v prihodnji številki več izpregovoriti.

d **Umrla je od lakote profesorjeva vdova Scheinig v Celovcu.**

d **V katol. Cerkev je bila sprejeta 8. decembra Lucija Strojina, Dobrava-Sv. Križ pri Kostanjevici.** Bila je luteranske vere. Semkaj je prišla s svojim možem francetom, bivšim ujetnikom v Rusiji.

p **Svoj čas so srbski listi poročali o raznih nečednih dejanjih, ki jih je baje v prejšnjem življenju storil minister Pribičević.** Ti listi sedaj objavljajo poročilo, da dotična očitanja niso resnična.

d **Klic obupanih.** Mogoče nam le pripomorete do pravice. Nas, najbednejše se je prezrlo v tem groznem času. Jaz imam 3 otroke od 6 do 9 let, a niti lastnega stanovanja. Obup se je naselil v naših srcih. Vsemu je krivo, da so mi vjeli moža, ki bi lahko imeli mesečno plačo 1500 K. Meni pa niti vinarja ne dajo že 3 mesece. Človek ne ve prav, ali bedi ali sanja — ne vem se kam obrniti. — Pavla Sterletova, vdova vodje bol. urada. — Št. Vid pri Stični, 6. dec. 1920.

d **K vestem o tatvini ameriških pisem na ljubljanski glavni pošti.** Iz časopisnih poročil v ravnokar preteklih dneh je občinstvu znano, da je na ljubljanski glavni pošti nekaj mlajših uradniških moči, ki so podlegli vplivu vojne in življenja v večjem mestu, spozbilo in si prisvojilo iz pisem, ki prihajajo iz Amerike v Jugoslavijo, denarno vsebino in pa deloma pisma sama. Stvar preiskuje sodnja in poštna uprava. O uspehu preiskovanj bo javnost svoj čas seznanila. Da se ne ponovijo take in slične stvari z ameriškimi pismi, se ustanovi pri ljubljanski špediciji poseben oddelek, kjer se bo sprejemala in odpravljala ameriška pošta oddeljeno od druge tuzemske pošte. Pozivljamo istočasno vsakogar, ki bi imel v rokah kakšno pismo iz Amerike, pa ne bi bil prejel v pisnu naznačenega zneska, da v svrhu daljnjega preiskovanja tako pismo pošlje poštenu in brzobjavnemu ravnateljstvu. Vendar moramo občinstvo v izogib nepotreb-

nim reklamacijam že sedaj na to opozoriti, da poštna uprava po poštne redi ne jamči za vsebino pisem, temveč so prizadeti uradniki sami za vso škodo odgovorni. — Direktor pošte in brzobjava za Slovenijo: Dr. Debelak.

d **Se je čas, da si preskrbi vsaka naša hiša po vsakoletni navadi našo »Družinsko pratiko«, za prihodnje leto 1921.** Pratika stane letos brez poštne 5 K in se dobiva skoro po vseh trgovinah. Kjer bi je ne bilo mogoče dobiti, naj se naroča naravnost pri založništvu v Ljubljani. Zahtevajte povsod našo pratiko s podobo sv. Družine. Pri večjem naročilu se dobi na vsakih 10 izvodov en izvod za nameček. Naslovi za večja naročila: Založništvo Družinske Pratique v Ljubljani. Znesek naj se odpošlje naprej.

d **Prazni ameriški zavoji.** V Ljubljano so dospeli nedavno ameriški darovi v zavojih, med njimi mnogo skoro popolnoma prazni. Potovali so skozi Italijo. Kakor se vidi, prakticirajo tudi v Italiji na podoben način, kot pri ljubljanski glavni pošti.

d **Važno za one, ki prosijo obrtna dovoljenja.** V smislu predpisov začasnega finančnega zakona smejo obrtna oblastva izdajati obrtne liste, koncesije ali kakršnakoli druga taka dovolila, ki so v zvezi z onega, komur se podele, le takim osebam, ki se izkažejo z uradnim potrdilom, da v plačilu davkov niso na zaostanku. Stranke, ki prosijo pri obrtnih oblasteh za obrtne liste ali podobna druga dovolila, opozarjamo, da v lastnem interesu priložne prošnji potrdilo pristojne davčne oblasti, da so poravnale vse davke za pretekla leta in za minulo polovico tekočega leta, ker bi se sicer prošnja ne mogla upoštevati.

d **»Moderno« zidanje.** V Belgradu so tekot zadnjih mesecev zgradili veliko moderno zgradbo za bioskop, v kateri bi bilo prostora za 1300 duš. Poslopje je bilo zgrajeno iz železobetona v največji naglici. Te dni so začeli pobirati lesene podpore in obloge. Kakor hitro so te odstranili, je začelo pokati ogrodje strehe in par minut na to se je zrušila vase celokupna zgradba. Ob času nesreče je bilo zaposlenih v posloplju okoli štirideset delavcev, ki so pa razen štirih pravočasno utekli. Štirje delavi so bili smrtnonevarno poškodovani. Kot vzrok te nesreče navajajo slab cement, pa tudi nepravilno konstrukcijo. Inženerja, ki je vodil delo, na dan nesreče ni bilo blizu. Zgradba je stala več milijonov dinarjev.

d **Perila v vrednosti 2700 kron ukradeno je bilo Mariji Šenk v Predosljah.**

d **Ukradeni oves in fižol.** Trgovcu in gostilničarju Lovro Rebolju v Kranju je bilo ukradeno 25 kg ovsa in 50 kg fižola.

d **Očeta ustrelil.** Na Miklavževo popoldne sta se sprla posestnik Spendal v Velikih Kmpoljah pri Muljavi in njegov sin Jožef. Sin je zgrabil za revolver ter ustrelil svojega očeta v trebuh tako nesrečno, da je še isti večer umrl. Posestnik Spendal je šele pred kratkim prišel iz Amerike in se je kot vdovec nameraval zopet oženiti, sin, ki se je vrnil od vojakov, bi pa rad prevzel posestvo. V pijanosti je vsled tega prišlo do prepira, ki je zahteval smrtno žrtev. Jožefa Spendala so zaprli.

d **Nov listek je začel danes izhajati v »Domoljubu«.** Opozarjamo vse čitatelje.

d **Grozen čin na vlaku.** Na vlaku, ki je vozil v soboto ponoči med Subotico in Baje, je izginil strojevodja. Policijska preiskava je doznala, da so strojevodjo vrglili v ogenj kotla železniškega stroja. Trije kurjači so bili takoj aretirani. Vzrok groznega čina je baje maščevanje.

d **Požar v Črnučah.** Požar je uničil slamnato streho na hiši Jakoba Bedenka v Črnučah. Ognjegasci iz Črnuč in iz okolice so zabranili, da se ni požar razširil. Škode je imel Bedenk 60.000 kron, zavarovan pa je bil le za 11.000 kron.

d **Žejni cigani.** V noči 26. m. m. so v Ljubenski gori pri Toplicah najbrž cigani vlomili v vinske hrame I. G., I. M. in F. S., ter odnesli do 100 litrov vina, 3 trtne škarje, 1 obrabljeno posteljno opravo, 1 kariran namizni prt, več stare kuhinjske oprave, 2 vejaka, 1 sekiro, 3 steklenice, 1 zavitek žebeljev in 1 škač jabolk. Skupna škoda znaša 3700 K. Da so bili žejni ponočni postje cigani, se domneva po tem, ker je isti dan v Koroški vasi ponujal neki cigani trtne škarje, ki so po opisu enake pri G. ukradenim.

d **Kdo kaj ve o Antonu Groznik z Bličjega vrha pri Polici, ki je bil pred Veliko nočjo 1915 ujet na Ruskem.** Služil je pri lovskem batalionu. Sporoči naj se na Franceta Groznika, posestnika na Bličjem vrhu št. 11. p. Višnja gora.

Gospodarstvo.

Gospodarski in tržni pregled.

g **Ljubljanski trg.** Splošno stanje je sledeče: Goveje meso I. vrste 22 K, II. vr. 20 K. Telečje meso 20 in 22 K. Drobniča 18 K. Prašičje meso I. vrste 32 K, II. 30 K. Slanina trebušna 48 K, riba in sal 52 K, mešana 50 K. Maslo 55 K. Šunka 58 K kg. Klobase: kraljanske 58 K, hrenovke, safalade, posebne 38 do 40 K, kranjske sveže 46 K, pol prekajene 54 K, suhe 64, tlačenske 30 K. Pšrutnina: piščanec majhen 20 K, večji 30 do 34 K, kokoš 40 do 45 K, petelin 40 do 45 K, raca 60 do 65 K, domači zajec, manjši 8 do 10 K, večji 20 do 30 K. — Pomanjkanje mleka obstoji nadalje; tržna cena 6 K. Surovo maslo kg 80 K, čajno 96 do 116 K, maslo 80 K, bohinjkega sira 90 K, sirček 14 K. Jajec na trgu ni navzlic cenam 4 K za kos. — Sadje: razkošna jabolka 8 do 10 K, jabolka I. vrste 6 K, II. 5 K, III. 3 do 4 K, oranž 3 do 4 K kos. Moka št. 0 17 K 50 vin. dg 18 K, moka za kuho 16.50 K, lepa krušna moka 14.50 K. Bel kruh 15 K kg, navadne zemlje 18 K, mlečne zemlje 24 K, maslene 28 K, črn kruh 8 K. Pšenica 11 K kg, rž 9.50 K, ječmen 6.50 K, oves 4 K, koruza nova, sušena, 4.80 K, fižol ribničan 6 K, prepeličar 9 K, koruzni zdrob 8 K, pšenični 18 K, ješprenj 10 do 12 K, kaša 9.50. Testenine I. vrste 26 K, II. 20 K. Zelenjava: solata endivija 8 K, kg, zeljnate glave 1.20 K kg, koleraba 1.20 K, ohrovt 2.40 K kg, čebula 4 K kg, česen 26 K kg, rdeča pesa 3 K kg, sladka repa 80 vin. kg, krompir 2.20 K kg, kislo zelje 3 K kg, kisla repa 2 K kg. — Špecerije

ko blago kaže za posamezne predmete počasno padanje. Kava portoriko 94 K, Santos 97 K, rio 64 K, žgana I. vrste 116 K, II. 100, III. 80 K, sladkor kristalni 58 K, sladkorja v kockah manjka, cena 62 K, riž I. vrste 36 K, II. 32 K, olje namizno liter 68, jedilno 56 K, sol 8 K, poper cel 72 K, mlet 80 K, paprika III. vrste 45 K, sladka paprika po 80 do 120 kron, petro'ej liter 24 kron, rižev škrob 76 kron, pšenični 48 kron, koruzni 36 kron. Pojavljajo se posamezne nižje konkurenčne cene v prodaji, kot riž II. vrste 28 K, namizno olje 58 K, sladkor — sipa 54 K, med 56 K, petrolej 18 K, pšenični škrob 40 K. Te konkurenčne cene se bodo prihodnji teden zopet znižale, tako za sladkor v sipi na 48 K, v kockah 58 K. Pijače: čaša pive 2.80 K, vrček 4.30 K, steklenica 6 K, vino: staro 16, 18 in 20 K, novo 24 do 26 K. — Drva 230 K kubični meter, premog 63 K met. stot.

g Proč z oderuštvo. Na svetovnem trgu padajo zelo hitro cene in marsikje bodo kmalu na taki višini, kot so bile pred vojsko. Ljudstvo blaga ne mara kupovati, ampak čaka, da bodo cene še nižje. Blaga je veliko, kviri se, zato so pričeli kapitalisti vpiti, da bodo prišli na boben, če gre stvar tako naprej. V naši državi teža padanja cen še nismo deležni, upamo pa, da smo tudi pri nas pred padcem cen v vsakem oziru. Ta sprememba na svetovnem trgu mora biti za nas le razveseljiva, nasprotno pa to ne da spati jugoslovanskim kapitalistom in raznim verižnikom. »Slovenec« z dne 11. dec. piše: Niso nas še dovolj odri; že to jim je preveč, da sploh še dihamo. Zato kličejo ob ugotovitvi svetovne verižniške krize v liberalnem »Jutru« z dne 5. decembra (št. 91) vsa oblastva od biriča pa gori do konstituante, da na vsak način preprečijo kapitalistom neverjetno in nepojmljivo gorostasnost, da bi morali iti s svojimi cenami enkrat tudi navzdol. Članekar psuje konsumenta, ki je s svojo pasivnostjo povzročil padanje cen, z »netrežno maso«. Po tem zagovorniku v listu »za gospodarstvo, prosveto in politiko morajo cene stati vsaj tam, kjer so bile dozdaj, »ker konsolidacija (ureditev) državnih razmer zahteva... da ta prehod ne sme biti bliskovit, nendaravno izsiljen od konsumentov. — Bodoči naš parlament se mora z vso resnostjo lotiti vprašanja naših cen, da ne bo preobčutljivih potresnih sunkov.« — Tako torej! Naša ljudska zakonodaja naj si umaže svoje prste in štiti razno verižniško, takozvano trgovsko in bankirsko družbo, da ne izgubi tudi le solida od milijonov in milijard, ki so jih izsesali iz bednega in do kosti izmozganega ljudstva. Upajmo, da jim v sedanjem parlamentu ne bo šla pšenica tako v klasje kot v narodnem predstavnstvu nesrečnega spomina. — Ta obogatela družba bi se nazadnje vsled prisiljenega znižanja cen nič ne pomišljala prositi za državno podporo. Ne dvomimo, če bi bil urednik »Jutra« dr. Kramar še trgovinski minister, da bi jo v resnici tudi dobili. — Kako negospodarsko postopa naša jugoslovanska trgovina, razvidimo iz suhega poročila včerajšnjega »Jutra«, da hočejo n. pr. naši sladkorni tovarnarji pri blagu, ki jih stane 50 milijonov, zaslužiti nič manj kot 75 milijonov kron!

Seveda potem ni čudno, da plačujemo sladkor po 68 kron, v Trstu pa stane ameriškanski le 17 kron. In to v kljub neverjetno visokemu kurzu (vrednosti) dolarja! Našo domačo moko plačujemo po 17 kron, in obetajo nam še višje cene, v Trstu pa dobiš lepo moko iz daljnje Amerike za 12 K 50 vin. kilogram! V Gorici kupiš n. pr. obleko ali rokavice ravno za polovico ceneje nego v Ljubljani. Tudi čevlji so tam za dobrih 200 kron pri paru ceneji kot pa pri nas. In to dobra roba, ne pa, kakor hoče v včerajšnji »Jugoslaviji« nekdo konsumenta prepovoriti, da je to blago manjvredno ali sploh zanič. To prepustite le kupcu; če bo goljufan, bo šel drugič k vam in se za to ni treba razburjati, — ker pa imate slabo vest, odtod te bridke solze in nenadna skrb za konsumenta. — Zato pa vztrajnosti, vzdržite se tudi sedaj za praznike vsakega nepotrebne kupovanja in doživeli bomo i mi uspeh, ki so ga izvojevali organizirani Amerikanci. Ljudje, ki prihajajo iz Primorja, pripovedujejo, da računajo trgovci v Italiji da bodo tam cene v najkrajšem času zopet še znatno padle. Tudi naše pijavke bodo morale slediti, — saj vendar nismo obdani s kitajskim zidom! — Proč z bojznijo, da teža ali onega blaga ne bo! »Jutro« v omenjenem članku izrečno poudarja svetovno nadprodukcijo, to je nastopajočo konkurenco »s svojimi slabimi posledicami«, — namreč za žepe trgovskih in bančnih magnatov.

g Naša trgovina z lesom. O priliki skorajšnjih pogajanj za ureditev naših trgovskih odnošajev z Italijo, ki je največja odjemalka našega lesa, se bavi »Jugoslovanska šuma« z vprašanjem, koliko lesa moremo izvoziti letno in koliko denarja bi dobili zanj, računajoč po današnjih cenah. Naj navedemo v glavnem le podatke. Iz cele Jugoslavije bi mogli letno izvoziti 700 tisoč kubičnih metrov smrekovega rezanega lesa po 1200 K, kar bi dalo 840 milijonov kron; tesanega smrekovega lesa 300 tisoč kubičnih metrov po 800 K, v vrednosti 240 milijonov kron. Semkaj so pršete tudi vse druge vrste mehkega tesanega lesa. Od hrastovine se računa z izvozom 50 tisoč hrastovih debel po 2000 K v vrednosti 100 milijonov kron. Hrastovega rezanega lesa se izvažata povprečno 30 tisoč kubičnih metrov po 5000 K v vrednosti 1500 milijonov kron, tesanega hrastovega lesa 150 tisoč kubičnih metrov po 4000 K v vrednosti 600 milijonov kron. Bukovega in drugega trdega lesa se izvažata deloma žaganega, deloma v deblih 180 tisoč kubičnih metrov po 1500 K v vrednosti 270 milijonov kron. Izvoz oglja je precej neznamen ter se računa na celo Jugoslavijo 4000 vagonov po 15.000 K v vrednosti 60 milijonov kron. Ker se mora računati z dovoljenjem izvoza kurjave in železniških pragov iz hrastovega in bukovega lesa, vzeli se mora v poštev 35.000 vagonov kurjave po 4000 K, kar da 140 milijonov kron, potem 4 milijone hrastovih pragov po 200 K in 16 milijonov bukovih po 100 K, kar da 1600 milijonov kron. Glede izvoza tkanine (hrastovega izvlečka), ki ga proizvajajo v peterih velikih tovarnah, se mora vzeti množina 8000 vagonov po 100 tisoč kron v vrednosti 300 milijonov kron. Množina lanina bi se mogla računati tudi na 4000 vagonov, če se odstranijo gotove sedaj obstoječe ovire. Letošnje leto so izvozili 2000 vagonov lanina, vendar ga je še precej v zalogi. Raz,

nega drobnega blaga in ročnih izdelkov (srdne robe itd.) se izvažata 150 tisoč kubičnih metrov, po 100 K v vrednosti 150 milijonov kron. Z ozirom na to znaša naš skupni izvoz, če preračunamo oglje, tanin in les za kurjavo v kubične metre, 4 milijone 130 tisoč kubičnih metrov lesa v vrednosti 5800 milijonov kron.

g Trgovina z zeljem v Bački. Okolice Novega Sada je velikanski vrt, ker je tam mošnje zemljišče zelo pripravno za vrtnarstvo. Kakor poročajo, ni bil letošnji pridelok zelja najboljši, in sicer zaradi suše, ter je zaostal za lanskim. Ljudje so pa vseeno zadovoljni, ker mu je bila cena primerna. Te dni so odposlali še zadnje vagon letošnjega zelja, ki so ga prodali po 2 K 40 v za glavo. Preje so tamkaj zelje tudi zelo kisali in ga takega izvažali, toda letos so to opustili vsled pomanjkanja oziroma predrage soli.

g Dobedki carine meseca novembra tega leta so znašali 316 milijonov, 742 tisoč dinarjev.

g Nove poštno znamke, ki so izdela v Ameriki, pridejo z novim letom v promet.

g Povišanje cen na državnih avstrijskih železnicah. Avstrijska vlada je povišala počenshi s 15. decembrom tarife za tovorni promet za 50 odstotkov.

g Izvoz živeža iz Jugoslavije v Mažarsko. Iz Budimpešte poročajo, da je jugoslovanska vlada dovolila izvoz živežnih potrebščin v Mažarsko, in sicer: pšenice, rži, koruze, konj, ovac in volov iz Mažarske pa bomo dobili evčjo volno, blago in preproge.

g Padanje cen sladkorja na svetovnem trgu. Vsled izvrstne sladkorne žetve na celem svetu so pričele cene sladkorja znatno padati. Najbolj so cene padle na Kubi, isto se dogaja na Nizozemskem, Francoskem, Nemškem, Čehoslovaškem in v Avstriji. Z ozirom na to moremo sklepati, da se bo tudi pri nas sladkor pocenil.

g Spoznavanje nepravih dvo- in enokronskih bankovcev od pravih. Na vprašanje, kako se morejo spoznati ponarejeni dvo- in enokronski bankovci, izdani od Avstroogrške banke v Budimpešti, od pravih, se poroča sledeče: Ponarejeni enokronski in dvokronski papirnati denar je najlažje spoznati po tem, da nosi ponarejeni številke serij nad 7000, dočim ima pravi obeh vrst denarja številke serij izpod 2000. Številke serij so natisnjene na desni strani, na levi je pa označena n. pr. No. 80.520, številka bankovca dotične serije. Pri serijah ni oznake No.

g Koliko je vreden denar drugih držav? Dolar 143 K; čehoslovaška krona, 1 K 60 v; carski rubelj 85 v; francoski frank 8 K 50 v; nemška marka 1 K 92 v; italijanska lira 5 K 11 v; rumunski lej 2 K; turška lira 5 K 15 v; avstrijska krona 26 vinarjev.

g Naše žito v Belgiji. Iz Belgrada poročajo, da so sklenili med našo in belgrojsko vlado pogodbo o prodaji našega žita Belgiji. Žita bodo prodali toliko, v kolikor bo privolila naša vlada.

g Odprava sekvestrov. Pravosodni minister Trifković zahteva od ministrskega sveta odpravo sekvestrov, ker so ti predmet največje korupcije in so povzročili našemu nar-

rodnemu gospodarstvu neprecenljivo škodo. Naša vlada zahteva od avstrijske vlade, da odpravi sekvestre in izroči hranilne vloge, vrednostne papirje, tuj denar, drago kamneje itd. — naših državljanov, od česar je odvisna odprava.

g **Izvoz jagajet** je iz naše države prepovedan.

g **Stanje setve v Bački.** Nenavadno suho jesensko vreme je povzročilo setvi precej škode, ker na mnogih krajih žito vsled pomanjkanja mokrote ni vzkalilo. Deževno vreme, ki je nastopilo zadnje dni, bi moglo to popraviti, ako ne prične zmrzovati.

g **Za zvezo Slovenije z Reko** se sedaj potegujejo, merodajni krogi, odkar smo izgubili železnico Logatec—Št. Peter—Reka. V ta namen naj bi se podaljšala kočevska železnica, in sicer naj bi se zvezalo Kočevje s postajo Brod—Moravice. Ta nova progja, ki bi jo bilo zgraditi, bi merila 35 kilometrov.

g **Slovenski denarni zavodi in invalidski davek.** Denarni zavodi v Sloveniji so vložili na finančno ministrstvo protest zaradi načina izvedbe invalidskega davka na obresti, s pripombo, da je predpisani način neizvedljiv. Tako n. pr. bi morala ljubljanska Mestna hranilnica, ki ima čez 45 tisoč vlagateljev napraviti 185 tisoč kron obračuna, za kar bi potrebovala tri mesece in bi zato nastavljeno osebe stalo trikrat več kakor davek sam. Slovenski denarni zavodi se zaradi tega skupno z hrvatskimi in srbskimi pridružujejo protestu ter zahtevajo enostavnejši način pobiranja invalidskega davka.

g **Cena štajerskim jabolkom,** ki jih je okrog 200 vagonov kupila Nemčija, se za funt med 1.30 in 1.40 K.

g **Kredit za invalide.** Ministrski svet je dovolil izreden kredit v znesku 2 milijona dinarjev za invalide.

g **Kmetijski in izobraževalni tečaj** priredi kmetijska podružnica v Novem mestu ob nedeljah v času od 2. januarja do srede marca 1920. Tečaj je namenjen zlasti kmetijskemu naraščanju, to je mladim gospodarjem in kmečkim mladeničem. Pouk je brezplačen, le za kurjavo in snajenje prostorov plača vsak udeleženec majhen prispevek. Pouk se vrši v sako nedeljo od pol desetih do poldvanajstih dopoldne. Kdor se želi pouka udeležiti, zglašiti naj se najpozneje do 25. decembra ustno ali pismeno pri načelništvu kmetijske podružnice v Novem mestu. Pozneje došla zglašila se ne upošteva.

g **Kolekovanje.** »Narodni Gospodar«, glasilo »Zadružne zveze« v Ljubljani, je prinesel v svoji zadnji številki (7, 8, 9) od dne 10. septembra zvišanje pristojbin na podlagi naredbe z dne 6. aprila 1920 za 100 odstotkov in z dne 29. septembra 1920 zopet za 100 odstotkov. To povišanje velja sedaj samo za stalne pristojbine (to se pravi: za razne vloge in prošnje), dočim je z zakonom z dne 26. oktobra 1920 (Uradni list z dne 25. novembra št. 136) za odstotne in lestvične pristojbine zvišanje ukinjeno ter veljajo od 1. decembra za lestvične in odstotne pristojbine določbe cesarske naredbe z dne 28. avgusta 1916, drž. zak. št. 281, kakor so navedene v tabelah in koledarjih za l. 1920. Ker pa letošnji koledarji skoro pridejo iz rabe, pri-

našamo spodaj sedaj veljavne pristojbine po lestvicah I., II. in III.

Lestvica I.		K	v
Do 100 K		—	10
nad 100 " do 150 K		—	20
" 150 " " 300 "		—	40
" 300 " " 600 "		—	80
" 600 " " 900 "		1	20
" 900 " " 1200 "		1	60
" 1200 " " 1500 "		2	—
" 1500 " " 1800 "		2	40
" 1800 " " 2400 "		3	20
" 2400 " " 3000 "		4	—
" 3000 " " 4500 "		6	—
" 4500 " " 6000 "		8	—

Pri zneskih nad 6000 K je od vsakega nadaljnjega zneska po 3000 K doplačati nanaljno pristojbino po 4 K, pri čemer se ostanki pod 3000 K vzamejo za polne.

Lestvica II.		K	v
Do 40 K		—	20
nad 40 " do 80 K		—	40
" 80 " " 120 "		—	60
" 120 " " 200 "		1	—
" 200 " " 400 "		2	22
" 400 " " 600 "		3	—
" 600 " " 800 "		4	—
" 800 " " 1600 "		8	—
" 1600 " " 2400 "		12	—
" 2400 " " 3200 "		16	—
" 3200 " " 4000 "		20	—
" 4000 " " 4800 "		24	—

Pri zneskih nad 4800 K je od vsakega nadaljnjega zneska po 1600 K doplačati nadaljno pristojbino po 8 K, pri čemer se ostanki pod 1600 K vzamejo za polne.

Lestvica III.		K	v
Do 20 K		—	20
nad 20 " do 40 K		—	40
" 40 " " 60 "		—	60
" 60 " " 100 "		1	—
" 100 " " 200 "		2	—
" 200 " " 300 "		3	—
" 300 " " 400 "		4	—
" 400 " " 800 "		8	—
" 800 " " 1200 "		12	—
" 1200 " " 1600 "		16	—
" 1600 " " 2000 "		20	—
" 2000 " " 2400 "		24	—

Pri zneskih nad 2400 K je od vsakega nadaljnjega zneska po 800 K doplačati nadaljno pristojbino po 8 K, pri čemer se ostanki pod 800 K vzamejo za polne.

g **Kletarski tečaj.** V primeru z drugimi, bolj naprednimi vinorodnimi deželami, je naše kletarstvo še na jako nizki stopinji. Zaradi tega je zlasti tedaj, ko je nastala potreba, da vino izvažamo, nujno potrebno, da se naši vinogradniki poprimojo boljše kletarjenja ter da pridelujejo dobro, okusno, čisto in stanovito vino, ker je drugače nemogoče, s pridelo drugih vinorodnih dežel uspešno konkurirati. Kaj pomaga gospodarju-vinogradniku še tako lepo grozdje, ako ne zna iz njega pripraviti tako pijačo, kakoršno se dandanes po svetu zahteva? Ravnotako je tudi za kletarje, vinske trgovce in gostilničarje, ki posredujejo prodajo vina med pridelovalcem in občinstvom, znanje umnega kletarstva, zlasti pravičnega ravnanja s posodo in z vinom neob-

hodno potrebno, kajti iz najbolj zlahtne kapljice se z nepravilnim ravnanjem lahko naredi najgnusnejša pijača! Da imajo ukaželnji priložnost, se v umnem kletarstvu temeljito izučiti, priredi višji vinarski nadzornik B. Skalický pri državni vzorni kleti v Novem mestu tekom tekoče zime več trodnevnih kletarskih tečajev. Kdor se misli katerega teh tečajev udeležiti, zglašiti naj se takoj pri državnem vinarskem nadzorstvu v Novem mestu. Ker je število udeležencev za vsak tečaj omejeno, treba se je, komur je na stvari ležeče, čim prej zglašiti. Vsak, kdor bo v tečaj sprejet, bo o tem potom posebnega vabila vsaj ne tedna pred pričetkom tečaja obveščen. — Državno vinarsko nadzorstvo za Kranjsko v Novem mestu.

g **Nemška vojna odškodnina Jugoslaviji.** Iz Pariza je prejela naša vlada obvestilo, da dobi naša država 10 tisoč konj, 15 tisoč krav in 65 tisoč ovac kot odškodnino, ki jo ima Nemčija plačati zaveznikom. Ministrski svet bo imel nalogo organizirati prevoz in razdelitev te živine v naši državi.

g **»Trgovsko banko«** v Ljubljani ustanove ljubljanski trgovci. V Ljubljani bo že kmalu v vsaki drugi hiši kaka banka, ki pač gleda, da odira reveže in polni žepe raznim upravnim svetnikom.

g **Italijansko-jugoslovansko trgovsko zbornico** nameravajo ustanoviti v Rimu.

g **Vrnitev naših parnikov.** Italijani nam v kratkem izroče prvih 18 trgovskih ladij, last raznih jugoslovanskih parobrodskih društev. Tako naredbo je izdal italijanski minister za trgovino in obrt. Rok za izročitev drugih ladij se določi, ko prejmemo teh prvih 18 ladij.

g **Izvoz ameriške trte** je iz naše države prepovedan. Vse trte se namreč imajo uporabiti za obnovo domačih vinogradov.

Književnost.

Skladatelj Hochreiter z Dunaja je izdal zbirko Marijnih pesmi pod naslovom »Immaculata« (Brezmadežna). Pesmi so za mešani zbor z zelo globoko vsebino, lepimi, izvirnimi melodijami ter zelo moderno prirejene. Boljši in izurjeniji mešani zbori bodo radi segli po njih, dasi zahtevajo za dobro prednašanje precej učenja in izšolanih glasov. Partitura stane 21 K 60 v, kar je zelo poceni, glasovi so: soprani in alti skupaj po 6 K, tenor in bas vsak po 8 K 60 v. Naročajo se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Podkovstvo. Pouk kovačem in konjerejem, sestavljen živinozdravnik Lovro Tepina, vodja drž. podkovske šole v Ljubljani.

Prvi del knjige opisuje na kratko živalsko telo, kopito pa zelo obširno, razlaga hojo in stojo ter daje nasvete, kako ravnajmo s konjem, ko ga podkujemo.

V drugem delu pisatelj našteva in opisuje različne podkve in njih lastnosti, podkovne žeblice in kovalno orodje; uči, kako presoajmo oknja, predno ga podkujemo, kako snemajmo podkev, porezujemo kopito, kako podkev izbirajmo, umerjajmo, pripravljajmo in pribijmo; nadalje, kako podkujemo spremenjena kopita in konje, ki napačno hodijo in sučejo noge; nega žrebečjih in nepodkovanih kopit ter podkovanje spačenih kopit.

Tretji del obravnava kopitne bolezni, preiskavo šepastih konj, zakovanje in razne posebnosti.

Besedilo dopolnjujejo 104 zelo dobro uspele slike.

Kako zelo nujno smo te knjige potrebovali, sledi že iz tega, da je izšla v tem za knjigotržstvo tako slabem času. Izvrstno bode služila kot učni pripomoček na civilnih in vojaških podkovskih tečajih. Kovač, ki izvršuje podkovsko obrt, bode z njeno pomočjo svoje znanje osvežil in spopolnil. Konjerejec pa bode hvaležen za navodila, kako naj neguje zdravo in bolno kopito itd.

Pisec te knjige, kateri že več nego deset let deluje na podkovski šoli, izrekamo svoje priznanje; knjigo pa kovačem in konjerejem najtopleje priporočamo. Cena K 45. — Naroča se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Listek

Junakinja iz Štajra.

Povest. Prevaja ***

(Dalje.)

Hendel je zagrabil za meč in ga je tako silno zadril v tla, da se je stresel strop, po dvorani pa se je strupeno zeleno zablistal prstan, ko je zaklical:

»Albert, že sedem tednov vem natanko, kar je videl moj ubogi sin, imamo pa še tri druge priče. Tukaj vpriči svojih prijateljev in vpriči svojega sovražnika, papežnika Luca, poveni v obraz tebi in tvoji mrtvi tovarišici, da ti, ki si se na videz delal svetnika, ki si mene krivoverca, smrtno sovražil, ti ki si na glavo postavil ves red v mestu Štajer in si s svojim dejanjem in nehanjem rušil temelje vsakega reda, ki si z nogami teptal postave, ki sem jih dal v težki sili; — da ti, katoliški apostol, ki mu je stala ob strani enakovredna apostolka, da ti nisi nič drugega kakor hlapec pregrehe, ki je skoraj gotovo večkrat, prav gotovo pa enkrat, uganjal ponoči grde reči z ono nesramnico. — To je resnica, vržem ti jo v tvoj izdolben obraz, Stefani pa naj se vdolbe v nagrobni kamen.«

Tedaj je zavpil z močnim glasom, kakor težko kladivo so padale njegove besede:

»Hendel, nedolžnost leži na mrtvaškem odru, tvoj fant jo je umoril. In ti se še drzneš, z nožo to biti v obraz?«

»Ako že hočeš lažati, laži zoper mene, pa ne zoper Stefano, z lažjo si nakopavaš na vrat svojo pogubo in božjo sodbo.«

V hipu je Henrik dvignil roke nad seboj in je mrtvaškobled zajekal: »Nedolžnosti! — Tudi sodnik je izpremenil barvo, kakor razjarjene kače so mu poskočile žile na sencih, ko je govoril s svojim najtrdejšim zapovedujočim glasom: »Tri priče imam. Toda kaj nam je treba prič, saj vendar priznavaš sam, da je bila ponoči pri tebi? — Da se je izvršilo nesramno dejanje, stoji tako trdno, kakor stoji na tleh moja noga. »Naj li morda,« se je divje in žolčno zakrohotal, »s svojim patricijskim plaščem, s svojim imenom in s krvjo svojega otroka pokrijem Stefanin greh, ker ti je pomagala delati spletke in homatije zoper mene, zoper moje postavo in zoper moje varnostne navedbe? — Nikdar, kakor gotovo mi Bog pomaga! Kdo je bolj kriv, ti ali ona ženska, se ne ve, in me tudi nič ne brigal! Ona je mrtva, hotel sem jo zaradi njenega vlačugarstva iztirati iz mesta; sedaj se je umaknila moji roki. Tebe kaznovati, nesramnež, pa nisem poklican, naj te sodijo in kaznujejo tvoji bratje — ali naj ti pogledajo skozi prste, saj tako skoraj vsi počenja prav take siviari kakor ti. Toda vas, prijatelji moji, vprašam vpričo vsega Štajra, li naj teče pod mečem nedolžna kri mojega sina zato, ker je v hitrici moške jeze preli vlačugino kri? Ako vi porečete da in ako Štajer poreče da, dal ga bom umoriti.«

Tem sodnikovim besedam je sledilo zmešano mrmranje, nekateri so mrmrali da, drugi ne. Prestrašeni so zrl drug v drugega katoliški strelci, kaj, kako, kaj takega? Čujte, kaj slabega da je počela z menihom, pobožna in ljubezniva Stefka? Je-li kaj takega mogoče? Menih pa se je vzravnal, rastlel je in rastlel, sedaj je bil tudi on orjaško velik, pravi velikan, božja moč mu je plamtela iz vdrtih, spokornih oči, ko je zavpil:

»Ti hivaec, krivičnik! Vsak kamen v Štajru bo pričal in kričal zoper tebe in tvojeja fanta, in celo nedolžni otroci bodo zahtevali sodbo, ki jo hočeš zavzeti. Laž je, satanska laž, kar si govoril zoper Stefano. Seveda, njen največji čin, v katerem ti, zaslepljeni sovražnik božji, sumiš nesramno dejanje, je do danes moral ostati prikrit. Bog hoče, da ga odkrijem.«

Za trenutek je obmolnil in se je zbral. Ako ti grešniki trgajo njegovo dobro ime kakor staro cunjjo, kaj za to? Že davno gori na oltarju žgavni dar njegove časti in njegovega dobrega imena, dim se dviga proti nebu, toda Stefanino deviško, s krvjo napojeno mučeniško oblačilo naj nikakor ne nosi madeža, ki ga je napravila nesramna roka. Njeno življenje je bilo skrito in njena čistost je dehtela pred Gospodom. Toda, sedaj naj pred vseh oči kakor Mozesov plameneni stebel zažari njena častita smrt in njeno dragoceno junastvo. To je ura, ki jo je naprej napovedal sveti opat, ona velika ura, ko bo Bog po oni sveti deklici zatrl hudobijo — in zopet postavil Kristovo kraljestvo. Govori, Albert, ura je prišla.

Res leži kuga zapечатena v grobu, in ti ga odpiraj. Toda, le odpri ga! Bog boče, Bog kliče, ker noče, da bi njegova nevesta ončadržana počivala v svojem revnem grobu, ne, marveč — venčana z vencem čevišta naj se pred očmi vseh častito dvigne v nebo.

Albert je položil suho roko na srce, ki je odmrlo pred posvetnim čustvom in je sedaj hitreje bilo, uprl je svoje globoko oko na moža hudobije, kakor takrat, ko je vzkljnil: »Mene obesi, toda prizanesi nedolžnosti!« in je jel govoriti:

»Vaš sin, Hendel, je umoril ubogo deklico, ker jo je videl, da je bila pri meni v stolpu. In niso ga varale njegove oči; res je bila v pozni uri ponoči pri meni v stolpu. Toda nisem bil takrat sam v stolpu, imel sem pri sebi v ječi tovariša, in ta je bil neki — kužni možki.«

»To ni res! Lažeš! Kuge ni bilo nikdar ne v Štajru, ne v njega okolici, jaz sem jo pregnal.«

S steklenimi očmi, z drhtečimi rokami je poslušal morilec. Ojme, že se začenia majati nesramni temelji, na katerem slonita njegov srd in umor... Kužni bolnik — in ona mu je šla... strec? Je-li bilo to res, kar mu je neprestano govoril notranji glas: Čista je!... o Bog! Bog! Bog!...

»Ne, Hendel, je trpkodostojanstveno nadaljeval Albert, »kuge nisi pregnal ti, nikdo je ne more pregnati, kakor le sam Bog. O veliki noči so prišli pasavski roparji v Garsten, eden izmed njih je bil bolan, pa je hotel s svojimi bulami vred v Štajer, tega sem jaz sprejel k sebi v svojo ječo.«

»Je-li to res? — Bahaš se; sedaj šele ti je to prišlo na misel, zakaj tega nisi prej povedal!« je s srditim glasom mrmral Hendel. »Pasavski roparji — za Boga, so li bili ti ljudje kdaj v Štajru?«

Morilec Hendel je zabropel: »Da, bili so.« Ves se je tresel od mrzlične razburjenosti, da je komaj govoril: »Bil sem... in glas mu je pojemal — fantje... Stifteger... saj smo bili tisti popoldan v gozdih za Štajrom in smo... pregnali pasavske roparje, ne-li?«

»Da, gospod, tako je!« je prišel odgovor iz hripavih možkih grl.

Henrik je s slabotnim glasom dalje sopal: »Preje sem bil v samostanu... in sem videl... Stefano... ko je šivala... šivala... mašno obleko... o menih, kaj je bilo z bolnikom... kaj je bilo s Stefanom?«

»Bolnika sem imel dva dni pri sebi.« je sklepajoč roke na prsni in neprestano motreč morilca nadaljeval menih, »nato je umrl. Toda nihče ni vedel, da je pri meni kužni bolnik, kakor pater Ertelj, ki je pred kratkim umrl,

in Stefana, ki je zvedela od njega. Stefana nam je v košarici, ki je visela na vrvi,« prijel pa je za vrat, kakor bi ga nekaj dušilo, »prinašala jedi in zdravila ter vsega, kar sva potrebovala, po dva- in trikrat na dan. Kakor je nekaj krokar hranil Elijo, sva bila hranjena, samo da je nama mesto krokarja golobček donal okrepčilo.«

Mrtvaška tihta je zavlada po dvorani, čuti je bilo samo votlo, srdito dihanje in hropenje sodnikov in pa stokanje ranjenega morilca. — Golobček, mali, ubogi, sladki... zato... zato... je letal okoli stolpa. In on, skobec, je zasadel svoje kremplje v njene nežne — uboge prsi. Nad njim in okoli njega se podira nebo in zemlja. Rabljem, ki so Jezusa na križ pribili, je pač podobna muka pretresala srce, mozeg in kosti, ko so mrlič vstajali iz grobov in se je pregrinjalo v templju pretrgala od vrha do tal.

»Zakaj si povedal šele sedaj?« Kakor ubito železo je donel sodnikov glas. Sedaj vidi, kako se maje njegovo kraljestvo, njegova moč, kako se rušijo njegove nedotakljive postave. In ubogo glavo svojega lastnega otroka vidi v prahu... menih je junak... Stefana pa ni vlačuga. Toda, naj bo proklet on in ona, dovolj nesramnih činov imata na vesti, on laže, vse je laž, laž, laž. —

»Zakaj nisi hotel, da bi te bili z dekletom vred občudovali kot dobrotnika in vama zaigali kadilo, preden so te odpeljali v Pasavo... Nič ne verujem... kje je priča, ki mi pove, da govoriš resnico?«

Albert je krepko sklenil koščene roke in je rekel:

»Priča leži pod stolpom v grobu, ki sem ga izkopal sam. — Mesto je lahko spoznati — bohotno — tam nad mrličem, ki v zemlji trohni, v podobi krste raste trava, kakor sem prav dobro videl danes, ko sem šel iz samostana.«

Po dvorani so zavalovali prestrašeni klici, ki so zopet potihnilni, ko je Albert nadaljeval:

»In še nekaj leži pri mrliču, in ako ne verujete mojim besedam, Hendel, in ako boste pustili izkupati mrliča, kljub temu, da leži v grobu pokopana kuga, boste našli tudi to, namreč meniško kuto in burzo (to je torbica, v katero se spravlja Naisvetejšel).«

Ko je namreč kužni bolnik v noči na velikončni ponedeljek ležal na smrti in je zaželel svete popotnice, se je pater Ertelj bal prnesti mu jo, Stefana pa se ni bala. In ker naša sveta Cerkev v takih slučajih dovoljuje izrednosti, je Stefana vzela Najsivetejšel... zopet ga je nekaj dušilo v vratu, odkasljaj se je in je hripavo in zelo glasno nadaljeval: »v svoje roke in je je prinesla v stolp... in da bi bila zaradi matere in zaradi bratcev in sestric obvarovana kuge, si je čez svojo obleko odela meniško kuto, ki jo je potem spodaj slekla, in ki sem je potem z burzo vred položil k bolniku in sem nato vse skupaj zakopal.«

To je resnica, tak čin je izvršila ona, ki si jo kot vlačugo postavil na sramotni oder, ki si jo sramotil še na mrtvaškem odru, in ki jo je umoril tvoj sin. Kakor gotovo mi Bog pomaga v moji smrti uri, tako gotovo je to resnica.«

Nepremično, s čelom, na kojem so se napenjale žile, uprtim v roke, je Hendel srepol bulil predse.

(Dalje.)

Žrtev prepira.

Povest, Spisal Limbarski.

Laze in Vrtača sta na zemljevidu zaznamovana z drugačnim imenom, kakor ju imenujemo v tej povesti. Vasici sta raztreseni po dveh prijaznih gričkah, med katerima se odpira ozka dolinica z Jelščo, bistrim potokom, na čigar desnem bregu čepi staro, deloma že popravljenno poslopje. Repčev mlin z žago in z majhno kovačnico. — Posestniki teh dveh gričkov so zvečine imoviti gospodarji; bogate nitve in zaraščeni vrtovi so Vrtačanom največji ponos. Lazovčani pa se ponašajo z rodovitnimi travniki in s krasnimi gozdi, kakršnih Vrtačani nimajo.

Posebni prijatelji si tamošnji prebivalci niso, pa tudi ne sovražniki se ravno preveč. Glasen preprič in prevelika ljubezen jim je redka prikazen; tuja cenijo in mu zaupajo, medtem ko domačinu ne verjamejo. V tožbe in pravde pa se neradi zapletajo; posebnih krivic namreč ne delajo drug drugemu, za malenkostne žalitve pa so premalo občutljivi, da bi iskali zadoščenja. Kadar si na potu iz cerkve pripovedujejo samo o vremenu izdaja to hladnost in medsebojno nezaupanje, če se ob srečanju ne pozdravijo, pomeni že večjo napetost, ako pa se izogonejo drug drugemu, znači največje sovrašivo, ki traja navadno toliko časa, dokler jih kak poseben dogodek počasi ali nenadoma ne zbliža.

Pri podružnici sv. Janeza Nepomuka na Vrtači je pritrkavalo večernico. Fantje — ki so pravkar ob cerkvi in po vasi postavili mlaje, so tudi v zvoniku pokazali svojo umetnost. Dekleta so prihajale v venci in s cveticami zaljati vaško cerkvico, ki se jim je na novo pobeljena smehljala nasproti. Od Smrekarja, tik pota, pa so se glasile mične cerkvene pesnice; domače pevke so imele skušnjo za sv. opravilo, ki se bo vršilo na Vrtači drugi dan. Za kapelico zunaj vasi pa se je med slovesnim zvonjenjem razlegało pokanje možnarjev v slovo sv. Janezu, vaškemu patronu, učeniku prave molčečnosti. Majevno solnce se je ta večer polagoma bližalo zatonu, kakor da so se njegovi pomladni žarki neradi ločili od kraja tolike radosti; ko pa je ugasnila na zahodu večerna zarja, je obe vasi objela skrivnostna večerna tišina.

Dolčas in praznота sta vladala tiste sobote večer pri Gozdariju na Vrtači. Oče je sedel tih in zamisljen za veliko gabrovo mizo; poznalo se mu je, da ga tare neka nenavadna skrb. Liza, njegova starejša hči je dremala na klopi ob peči, mlajša Lenča pa je v kuhinji ropotala z lonci in godrnjala. Njeno jezno loputanje z vrati je zbudilo v sobi dremajočo Lizo, da se je stresla po vsem telesu ter je planila po koncu. Oče je opazil hčerini nemir, bridko je vzdihnil ter se je naslonil na mizo.

»Ali ga še ni?« — je vprašala zaspano očeta, nakar se ji je globoko zazdehalo.

»Še ne!« — je kratko odvrnil oče ter se je zopet zamislil.

»Ne bo se izgubil.« — je pripomnila Lenča, ki je medtem prilomastila v sobo.

»Zame je izgubljen!« — je vzdihnila Liza. — »Ujel se je v mrežo, ki so mu jo nastavili Bregarjevi in tista Mica mu je zmešala možgane. Nesrečne Laze, da jih ima človek vedno pred nosom!«

»Oče,« — se je razkoračila Lenča pred očetom, ki jo je nekako plaho pogledoval, bistoča s predpasnikom svoje debele roke. — »Vi sami ste tega krivi. Vedeli ste, da ga imajo v rokah Bregarjevi in vendar ste mu izročili posestvo. Ženiti se mu še prav nič ne mudi, komaj trideset let ima, dolgovi nas ne tarejo in gospodinjjo tudi lahko pogrešamo.«

»Rekel je, da vzame Polonico.« — ji je pretrgal besedo oče. — »In te bi se ne branili. S Klinariem sva si dobra od mladih nog, trden kmet je in dober gospodar, njegova Polonica pa je angelček v človeški podobi.«

»Zdaj pa imate Polonico.« — ga je vščipnila Lenča in oči so se ji zasvetile od jeze. — »Bregarjeva ošabnica, ki nas zaničuje in prezira, pride v našo hišo. Jutri bosta oklicana enkrat za trikrat in v sredo bo poroka...«

»Tine, Tine, kaj si naredil!« — je zdihovala Liza ter si je pulila dolge črne lase. — »Od hiše moram, iz rodne vasi, med tuje ljudi...«

»Skupaj pojdeva.« — jo je tolažila Lenča. — »a iz domače vasi se ne ganeve. Niivo imave zapisano, brez skrbi boste živeli. Stanovanje za prvo silo že imam. Gabrova bajta za vasjo je prazna, tam se boste naselili.«

»Ne maram!« — je zavpila Liza ter je z nogo udarila ob tla. — »Gabrovka je kriva, da je naš Tine začel k Bregarju na Laze; njen strupeni jezik mu je odsvetoval Polonico, katero sem izbrala za gospodinjjo naši hiši. Sama sem jo slišala hvaliti Bregarjevo Mico in od takrat je ne morem videti.«

»Dobro, pa pojdiva k Kovaču.« — jo je mirila sestra. »Z gospodinjjo se razumeve, pod-

strešno sobico bi nama gotovo prepustila za nekaj časa.«

»Ne, pa ne,« — se je trdovratno upirala Liza. — Kovačeva stara Meta je Micina desna roka. Po njej je pošiljala Tinetu ljubavna pisma, katera mu je ona skrivaj dostavljala. Pomisli, nama se je prikrivalo, kar je bila drugod že obrabljena govornica. Gabi se mi, stara hinavka, rajši v zemljo kakor h Kovaču.«

»Šlevi, doma ostanita!« — se je karajoče oglasil oče, ki je dozdaj molče poslušal dolgovezno besedičenje. — »Köt in nitjico sem vama izgovoril in še živez imata po vrhu. Ni se vama treba potikati po svetu.«

»Fej!« — je pljunila Liza in zaškrpala z zobmi. — »Da bi mi Mica rezala kruh in opoňala vsako kapljico vode? Dokler bo tale mugal — je pokazala z mazinem — ne sprejem nikakih dobrot iz njene roke. Pa tudi ona naj jih ne pričakuje od mene. Ali naj se trudim, da bo uživala Mica? Vrt sem uredila pred hišo in z najlepšimi cveticami sem ga obsejala. Mar za Mico? Nikakor! Razkopala bom vse gredice, niti ena roža ne sme prikliti na dan. Vrtnice vpenjajoče se po belem hišnem zidu je vzgojila moja roka. S koreninami jih hočem poruvati, ovene naj slednji list in žaluje z nama...«

»Prav imaš.« — ji je pritrdila Lenča, strinjajoča se z njenimi nazori. — »Toda čas beži, pripraviti se morave na selitve. Tudi Vi greste lahko z nama.« — je pripomnila očetu. — »denar imate, pomanjkanja ne bomo čepeli.«

»Kjer sem rastle, tam naj umriem.« — je odvrnil oče, nevoljen, ker mu je hči omenila denar, ki ga je vedno tajil, ter se je delal ubogega. — »Sedemdeset let imam.« — je povzel otožno. — »in kmalu pojdem, pa ne z vama, ampak tja, odkoder ni vrnitve...«

»Trdni ste še.« — ga je zavrnila Liza. — »najmanj deset let še lahko živite in ta leta bodo dolga pod vlado Bregarjeve Mice.«

»Debela solza je spolzela očetu po licu ob zadnjih besedah. Pridno je delal in skrbno je gospodaril; da bi se mu na večer življenja slabo godilo, ni zaslužil, zato ga je hčerina domišljija bridko zadela.

»Jutri pojdem k prvi maši.« — je obrnila Liza pogovor, zapazivši potrtošt užaljenega očeta. — »Prva pojdem v cerkev in zadnja domov, da ne pridem s kom v dotiko. Za nobeno družbo nisem, vse me lezi in nevolja me obide ob pogledu na Laze.«

»Ne pustim radi Mice domačega shoda.« — je poudarila Lenča. — »Fiste oklice bom težko poslušala, pa bom že prenesla tudi to neprijetnost. Skupil jo bo, kdor se mi drzne ponagajati z ženitovanjem. Sicer bom pa hodila sama. Razen s Klinarijevo Polonico se ne bom menila z nikomur.«

»Če te bo marala...« — je opomnila Liza. — »Radi Tineta je nevoljna tudi na naju.«

Lenča je umolknila. Verjetna se ji je zdelala sestrina opazka in milo se ji je storilo ob misli, da ji bo Polonica zamerila bratovo nezvestobo. Že ji je hotela pričeti razlagati, kako se bo opravičila potrti prijateljici, ko so se nenadoma odprle duri in Tine je stonil v sobo. Bil je na Lazih na obisku pri svoji nevesti, kjer so se dogovorili o zadevah tihočih se ženitve. Bregar, nevestin oče, je pretehtal in preudaril vsako besedo ter premislil vsak korak, da se kolikor mogoče izogne praznih potov in nepotrebnih stroškov. Rad se je pobahal, če je šlo za čast njegove hiše, nasprotno pa je obrnil vsak kraja, preden ga je izdal. Kadar so se hvalili drugi, je najrajši molčal, pobahal pa se je, kadar se ni nihče pohvalil. Kar so drugi trdili, je navadno zanikaval, trdil pa je, če so drugi neverjetno odkimavali. Splošno je predsedalo sosedom njegovo preziranje siromakov, čislanje bogatinov in ponujanje gosposki, vsled česar so ga večkrat dolžili vohunstva. — Sorodna po besedi in dejanju mu je bila njegova žena, ki si je hčerino možitev štela v veliko srečo. Saj je bila pa tudi njena zasluga, da se je Tine namesto Klinarijeve Polonice oklenil njene štiriindvajsetletne Mice, ki je bila polna neprikupljivih lastnosti, podedovanih od očeta in matere, privlačevala pa je njena bogata dota, radi kateri se ji je približal že marsikaj saubec; ona pa je odklonila vsakega ženina, ker se je s celim srcem navezala na Tineta, ne toliko

radi njega samega, marveč radi njegovega dobro urejenega posestva, ki ji je obetalo brezskrbno prihodnost.

Delj, kakor je mislil, se je Tine vsled važnih, pred ženitvijo običajnih pogovorov zamudil na Lazih. Utrujen radi nagle boje se je vsedel za mizo ter je odložil klobuk. Liza je ob bratovem prihodu zamrmrala nekaj nerazločnih besedi ter je smuknila v spalnico skozi vrata, ki jih je jezno zaloputnila. Lenča pa je hitela v kuhinjo po večerjo; molče je postavila pred brata skledico mlečne kaše in krožnik z mrzlim krompirjem zaprla je srdito duri ter je odšla počivat. Tine se večerje ni dotaknil, po kratkem pogovoru z očetom se je tudi on podal k počitku.

V sobi, katero je razsvetljevala motno goreča svetiljka, je ostal stari Gozdar. — »Hudimana.« — se je pogovarjal sam s seboj. — »čedalje hujsje mi je pri srcu. V enem tednu pa taka izprememba Uboge hčerke, še zbolele bodo od žalosti! Seveda, tudi zame ni, da se je Tine Bregarju prodal, Polonico naj bi vzel in vsem bi bilo ustrezno. Pa kar je, to je, Bog mu odpusti!«

(Dalje.)

Vsaka hiša, v kateri je kak član Kmetске zveze, mora imeti „Domoljuba“, kmetско glasilo.

Opozarjamo na oglas Menjalnice Slovenske banke v Ljubljani.

Ste prehlajeni? Imate bolečine v prsih? V grlu? Ali kašljate? Imate nahod? — Dobri prijatelj v takih dneh Vam je Fellerjev Elza-Fluid! 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 42 kron. Državna trošarina posebej. Zagorski sok zoper kašelj in prsne bolečine 1 steklenica 9 kron.

Slaba hrana Vam je pokvarila želodec? Fellerjeve prave Elza-kroglice ga spravijo v red! 6 skatljice 18 kron. Omot in poštnina posebej, a najceneje. Eugen V. Feller, Stubičca donja, Elsatrg št. 16, Hrvatska, bica donja, Elsatrg št. 16, Hrv. B.

Sprejmeta se v Ljubljani:

zanesl iv hlapec, ki ima oskrbovati enega konja in razna gospodarska dela na polju in vrtu ter

pridna služkinja, javna hišnih in kuhinjskih del, ki ima veselje do vrta. Znati mora tudi molziti. Nastop službe z novim letom. Ponudbe s navedbo dosedanje službe naj se pošljejo na upravnishvo „Domoljuba“ pod naslovom »Hlapec in služkinja«.

Sprejme se ženska moč, ki bi pomagala takoj priprosta, gospodinjji, eventualno da zna sama gospodinjiti. Znati mora kuhati za srednje sloje, dleje prati, likati in sobe pospravljati. Starejše moči priprostega značaja imajo prednost. Hrana in stanovanje in čevlji prosto; plača dobra po dogovoru; nastop takoj. **Maks Pečnik, tov. čevljev, Gameline nad Ljubljano.**

Sprejme **samoslojna pisarniška moč,** vestna in dobro izvežbana v vseli trgovski in pisarniških delih kakor tudi v korespondenci v jugoslovanskih jezikih; želi se tudi znanje strojepisja. Hrana in stanovanje preskrbljeno, plača po dogovoru. **Maks Pečnik, tov. čevljev, Gameline nad Ljubljano.**

Naznanilo Naznanjam p. n. občinstvu

otvoritev nove brivnice

in se priporočam v obilni obisk. Kupujem lase in izdelajem kite Cene zmerne. — N. Kolaj Koman, brivec, Gorenja vas štev. 49 pri Rbnici.

STROJE:

Gepeljne, slamorenice, trierije, fono strojne o. e. cement-port and za navoru strojne opeke in bote sol nudi največje tvraka ANTON ASMÄN, Skofja Loka, Gorenjsko.

Preklic.

Spodaj podpisana Marija Vavpotič, posestnica v Presejrah pri Hovcu, s tem preklicujem in obzajem vse, kar sem zalivje govorila o pri menit stanujočem g. Pepko Kosmač-u in njegovi ženi; obenem se mi zalivjalujem, da je na ta način odstopil od sodnijskega zasledovanja.

V Presejrah, 10. decembra 1920.

Marija Vavpotič.

Ameriške listine

prestavlja in oskrbuje iz angleščine in v njo edino podpisani zapriseženi sodni tolmač za angleški jezik. Ne hodite drugam, ker mora biti vsaka taka listina samo po podpisanim prestavljena, da je veljavna pred sodnijo itd. S tem se obvarujete dvojnih stroškov!

iv. Mulaček, učitelj angl.

In zapriseženi sodni tolmač za angleški jezik. Ljubljana, Hradskega vas 64, (Štepanjska mitnica, koncem Poljanske ceste).

Kmetske zadruge in kmetovalci pozor!

Živinsko sol (rudče) se oddaja na vagonne in manjše množine po najnižji dnevni ceni.

Naročila sprejema

ANTON TONEJC in drug, MARIBOR.

Znamenita nebožna knjiga z zlato vsebino.

Kratko navodilo za pravo pobožnost do Matere božje. Priredil dr. Zdešar. — Dobi se v Jugoslovanski knjigarni in v vseh knjigarnah. — Cena samo 9 K 60 v.

Izjava!

Podpisani preklicujem vse žaljive besede, ki sem jih govoril pri občinski seji, 20. XI. o Francetu Pogačnik, posest. v Volčjem potoku 10. In se mu zabvalim, da je od tožbe odstopil, pod pogojem, da obelodanim to izjavo, v „Domoljubu, glasilu Jug. Kmetске Zveze.“

Volčji potok, 26. XI. 1920.

Val. Semeja.

V službo se sprejme hlapec za kmetско delo

Pismena vprašanja je pošlati pod št. 400 pošta Sp. Hranaica pri Ljubljani.

VODOVODNE CEVI

in plinske cevi v premeru po 1/4, in 1/2, col, oddaja mnogo pod dnevno ceno, uvozna trrdka J. RAZBORSEK, Smartuo pri Litiiji.

A 387/19

6

Dražbeni oklic.

Na predlog dedičev Marije Mubi roj. Benedičič iz Žej št. 6 se dovoli prostovoljna dražba zemljišče vl. št. 7 d. o. Žeje in vl. št. 98 k o. Nakio. Izklicna cena pod katero se dražba ne vrši se določa za prvo zemljišče na 13.540 K, za drugo na 700 K.

Za to dražbo se določa narok na

14. decembra 1920.

ob 9. uri na licu mesta v Žejah št. 6.

Okrajno sodišče SHS v Kranju

odd. I. dne 7 decembra 1920.

Modna in manufakturna trgovina

„Pri Ivanki“

Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 29

priloroča svoje veliko zalogo raznega blaga, kakor: sukno in žamet za moške, svilo in volneno za ženske obleke, hlačerino, modro kotenino, cezirje, oxforde, rujava in belo kotenino, kotenino za rjuhe, ovilj za postelje, raznovrstne očeje, različne barhente, volnene in svilene robce, nogavice in sukanec, ter drugo, po najnižji ceni.

Najlepše božično in novoletno darilo!

Kupite srečke Državne razr. loterije!

izmed 100.000 srečk jih bo v petih razredih polovice izžrebenih! Vsaka druga srečka zadene!

Največji dobitok v najbolj srečnem slučaju je 4.000.000 kron!

Cela srečka stane 192 kron, polovica srečke 96 kron, četrtina 48 kron, osmina 24 kron.

Ne zamudite prilike!

Žrebanje v prvem razredu se vrši že dne 3. januarja in 4. januarja 1921.

Srečke prodaja in razposilja po pošti, če se vpošlje znesek za naročene srečke in poštnina:

Zadružna Gospodarska banka d. d.
v Ljubljani, Dunajska cesta šte. 38, I. nadstr.

COSULICH-LINE Trst - Amerika

New-York—Buenos-Ayres—Rio di Janeiro—Santos-Montevideo.

Brezplačna pojasnila in prodaja voznih listov za potnike z Slovenije edinole pri:

SIMON KMETEC, Ljubljana, Kolodvorska ulica 26.

Zopet nekaj za Vas!

Mučil Vas glavobol? Trganje po udih? Gluh in revmatizem? Prohlajenje? Nespa-vanje? Nervoznost?

Poiskusite tudi Vi Feller-ov pravi Eisa Fluid. Gu-tili se bodete in hvatili Fellerjev Eisa Fluid kot dobroga prijatelja v vseh težjih o dvojnih ali t veliki specialni stekle-nici 42 - K. Ravna prašek in tableto zoper revma 12 - K. Aspirin praški 15 - K.

All Vam želodec ni v redu? Težka pro-bava? Nimate teka?

Oj, kako bodete zadovolj-ni, če pokusite Feller-ove prave Eisa-kroglice! Te so resnično dobro! 8 skatljic 18 - K. Sagrada Barber 12 - K. Zelena okrepilnica 3 - K. Eisa ka tinktura 20 - K. Balsam in živiljski oves 20 - K. Pravi Seel'ski rivalsam 15 - K.

Za prebavo!

Prebarni prašek 4 - K. Soda bicarbonica 2 - K. Otvorjalna zelena sol 6 - K. Karlsbadska sol 6 - K. Repenol anamka „Hoga“ (določite soli po prof. Neusser-ovi skatli 25 - K. Najboljša rib-ovo olje 6 - in 20 - K. Tamarindna pastila 25 - K. Gal za čiščenje krvi 10 - K. Sennosolija in Motorlietor od 2 - K naprej.

All kašljate?

Sine odstranijo in kašelj tolaži Zegorak prani sok 8 - K. Mega-ploščice (prane pastile zoper ka-šelj) 240 K. Bononi ta sladki in srpota od 2 - K naprej. Prvi čaj proti kašlju 8 - K. Plaheraki praš 8 - K. Quakol sir- up na zdravilni pred- pis 40 - K. Lipov čaj 8 - K.

Glavobol?

Hitro tako pripraven, kakor zaslužil v uporabi so Fellerjev mentolirni dr- nih „Eisa“ 12 - K. Prašek zoper glavobol 15 - K. Klini prašek, prašek zo- per migrene 10 - K.

Zobobol?

Zobne kapljice 5 - K. Ze- leno olje 20 - K. Očesna voda 2 - K.

Srbečica, garje.

Mastilo zoper garje 12 - K. Napholno masilo 18 - in 20 - K. Zevpljeno masilo 12 - K. Vsa ostala mazila kakor Zinkovo masilo, belo svinčeno masilo, aromatično masilo, lavo- rovo masilo v skatljah po 2 - 7 - in 12 - K. Masilo za rane 15 - K. Otroške ma- silo in balni ovet 11 - in 20 - K. Masilo zoper ozeb- lino 12 - K. Diashlon ob- liž, repni obliž 2 - in 4 - K. Čret in masilo zoper golše 15 - K.

Zdravila za živino.

Živilski praš i skatlja 2 50 K. Masilo za konje 25 - K. Arnika 6 - in 20 - K. Grenka sol 2 - K. Krollin 15 - K. Terpentinsko olje 6 - in 20 - K. Gosti ter- pentin 5 - in 10 - K. Ma- silo zoper uši 2 - in 12 - K.

Pri vprašanju

najve prilozke poštno znamke za odgovor.

Slabokrvnost?

Težko delovati zdraviti 10 - K. Zelena slavinatna 40 - K. Na odpravilki predpis Araderrintekto- letes izlokarne kav. Duhu na Dunaju 25 - K. Hoga- jerin 45 - K. Argent žle- zni sirup 19 - K. Bland- tektoletes 15 - K. Pravo najboljšo riblje olje „Eisa“ 60 - K.

Sredstvo zoper gliste!

Eisa glistovni sladkorji i vrstica 7 50 K. sladkano ali čisto glistovno seme na tobacinu od 4 - K na- prej.

Prolje, diareja?

Bastlerjeva kolera kap- ljice 15 - K. Kršne kap- ljice 10 - K. Gimetova kapljica, Mellisov čret, kamiljine kapljice, Kim- lovo kapljice, Promm- čovo kapljice, Baldrian kapljice, Hoffmannove kapljice mala steklene 10 - K. velika 20 - K. Ho- brove kapljice (Bibergei- tropfen) za žene 2 - K.

Državna trošarina

se računa pri alkoholnih pripravkih posebno, amp- pak samo po lastnem strošku.

Omet in poštnina

se računa posebno, toda najceneje. Priporoča se ved na enkrat naročiti, kajti stroški na več robe razdeljeni, manj znani.

II. Naročila se adresirajo na:
EVGEN V. FELLER, lekarna,
Stbica donja, Elsatrg 16. Hrvatska.

Domačo semensko deteljo

kupuje vedno po najvišji ceni **Fran Pogačnik**, trgovina z žitom, moko, semeni in deželimi izdelki v Ljubljani, Dunajska cesta 36.

18CE se trezen, pošten

hlapec

vajen ravnanja s konji, ter več kmetijskega dela. Plača in hrana dobra. služba trajna. Nastop službe 27. dec. ali 1. jan. 1921. Naslov pri upravi „Domoljuba“ pod št. 4838.

Najstarejša hranilnica na Slovenskem.

Kranjska hranilnica

v Ljubljani — ustanovljena 1. 1820

obrestuje hranilne vloge s

3%.

Kranjska hranilnica je pupilarno varen zavod in jo nadzoruje deželna vlada.

Za plačila zavodu se dajo na razpolago poštne položnice.

Čisti dohodek Kranjske hranilnice je — ne glede na to, kar se odkaže rezervnim zakladom — po pravilih določen v pospeševanje obkorožnih naprav in podjetij na Kranjskem. — Skupna svota doslej v te svrhe odmenjenih pleskov znaša K 8,761.118-37.

**Agitirajte
za
„Domoljuba“**

Anton Kunstek Ljubljana, Kopitarjeva ul. 4,
priporoča svojo veliko zalogo

usnja in čevlj. potrebščin

na drobno in debelo.

Priporoča se tvrdka **Jos. Petelinc, Ljubljana**

Sv. Petra nasip št. 7.

Tovarniška **šivalnih strojev** v vseh opremah za zaloga domačo rabo, za krojače, original Cylinder, Singerjeve velike in male za čevljarje, posamezne dele za vse sisteme, igle, olje za stroje na drobno in debelo.

Črno deteljo

plačujemo po najvišji ceni.

SEVER & KOMP., Ljubljana,
Wolfova ulica 12

ERJAVEC & TURK

trgovina z železnino

pri „**ZLATI LOPATI**“ preje
Hammerschmidt (Mühleisen)

Ljubljana, Valvazorjev trg št. 7,
— nasproti Križanske cerkve. —

Zaloga cementa.

Otvoritev trgovine.

Cenjenim odjemalcem vljudno naznanjamo, da smo zopet otvorili svojo dobro znano manufakturno detajlno trgovino z manufakturnim blagom, v popolnoma prenovljenem lokalu. Za bližajočo se zimsko sezijo priporočamo vsakovrstne novosti, katere so ravno došle iz inozemstva, osobito razno volneno in suknenno blago za moške in ženske, dalje parilne barhente, flanelne cečirje, šifone, potrebščine za krojače, šivilje i. t. d.

Zagotavljajoč prijazno in solidno postrežbo se priporočamo

A. & E. Skaberne,

veletrgovina z manufakturnim blagom

Ljubljana, Mestni trg 10.

Kmetovalci pozor!

Vzamem v delo vsako množino

prediva

ter izdelam iz njega vsako vrsto vrverskega blaga kakor: štrange, vrvi, uzde itd.

A. Sinkovec, starejši, Kranj 12.

Uzajemna zavarovalnica

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 17.

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru.
2. Zvonove proti razpokam in prelomu.
3. Sprejema v novoustanovljenem življenjskem oddelku zavarovanja.

Skupno premagamo skupne težave! Svoji h svojim

Zahtevajte cenik
zastonj in poš-
tine prosto!

Zahtevajte cenik
zastonj in poš-
tine prosto!

H. Suttner, Ljubljana št. 1

Mestni trg št. 23.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine.

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Primešaj krmi Mastin!

V smislu odloka deželne vlade za Kranjsko v Ljubljani z dne 18. julija 1899, št. 10.590, ki mi ga je mestni magistrat ljubljanski izporečil dne 28. julija 1899, št. 26.255, smejo dietetično sredstvo Mastin, reditni prašek za prašiče in za vsako živino, lekarnari, trgovci, drogišti in kramarji prosto prodajati. Mastin je kot prosti obrtni predmet oglašen. V Ljubljani, dne 3. avgusta 1900, mag. opr. št. 28.561. Ako Mastina v lekarnah in trgovinah ne dobite, ga naročite po pošti. — V zavojev Mastina stane k 50 — in se jih pošlje poštne prosto na dom.

Mazilo zoper garje (naftol-mazilo) uniči pri ljudeh garje, lišaj, srbečico, kožne bolezni in izosušene; pri živini uniči garje. Lonček tega mazila velja po pošti k 15 —.

Lekarnar Trpkoci v Ljubljani
(Slovenija) zraven rotovža.

Suhe gobe, fižol, laneno seme

kupuje trdka z deželnimi in gozdnimi pridelki
Kmel & Komp., Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 8.

Privovrstne PFAFF šivalne stroje

za šivilje, krojače in čevljarje z večletno garancijo tar posamezne dele, igle, olje itd. za vsakovrstne šivalne stroje poporoca Ign. Vok, Ljubljana, Sodna ulica št. 7.

MILINSKA SITA po zelo znižanih cenah nudi
J. DOLINAR, Svetje posta
Medvode.

TRST-AMERIKA

Angleška parobrodna družba
CUNARD LINE.

Zastopstvo za Jugoslavijo: Jugoslavenska
banka d. d., ZAGREB.

Odprava potnikov I. II. in III. razr.
preko Trsta in Cherbourg-a v
New York. Sprejema naročila
za prostore na parnikih za
Grčijo, Anglijo in Ameriko,
ter obratno za Jugosla-
vijo.

Natančna pojasnila daje:

CUNARD LINE, ZAGREB,
Vrhovčeva ul. 15.

LJUDSKA POSOJILNICA

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 8

obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad 1 milijon enstotisoč kron rezervnih zakladov.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

Miši - podgane stenice - ščurki

In vsa golazen mora pogliniti ako porabljate moja najbolje preizkuš. in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim 10 K, za podgane in miši 10 K, za ščurke, posebne močne vrste 20 K, posebno močna tinktura za stenice 12 K, uničevalec moljev 10 K, prašek proti mrčesu 10 in 20 K, mazilo proti ušem pri ljudeh 5 in 10 K, mazilo za uši pri živini 6 in 10 K, prašek za uši v obleki in perilu 10 in 20 K, tinktura proti mrčesu na sadju in na zelenjadi (unič. rastl.) 10 K, prašek proti mravljam 10 K, mazilo proti garjam 12 K.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport:
M. JONKER, Potrjinska ul. 3, ZAGREB 1.

UKAZ

ni, ampak ogromen dobiček naredite, ako se danes naročite ilustrirani cenik ali greste v veletrgovino **R. Sternecki, Ceije št. 305** katera je dobila ogromne množine sukna, porbenta, volne, cetirja, druka, platna in raznega manufakturnega blaga iz inozemstva, ter prodaja po čudovito nizkih cenah

Pred nakupom

vsakovrstnih izdelanih oblik jaketnih hlač, povračkov, ranglanov i. t. d. si ogledajte zalogo

Večja naročila
po meri.

KONFEKCIJSKA INDUSTRIJA
FRANDE

Samo na debelo.

LJUBLJANA, Emonska cesta št. 8. — Brzjavni: DERENDA. — Telefon interurb. št. 313
BRNO — PROSTEJOV (Češkoslovaška)

ter boste prepričani, da je vsestransko v kakovosti in izdelavi prva v Jugoslaviji, ter nima nikake konkurence v svojih solidnih nizkih cenah.

Lastna izdelovalnica perila in čevljev.

Menjalnica Slovenske eskomptne banke Ljubljana

Kolodvorska ulica. — Hotel pri južnem kolodvoru.

Kupuje in prodaja tuj denar po najugodnejšem dnevnem kurzu. Z dežele se pošilja dolarje in drugi tuji denar lahko tudi v denarnem pismu.

Sprejema vloge na hranilne knjižice in na tekoči račun in jih obrestuje najugodnejše.

Izvršuje nakazila v tuje države in se peča z vsemi bančnimi posli.

Točna in kulantna postrežba.